

XXI. ÉVFOLYAM.

6. SZÁM.

BUDAPEST, 1931.

FEBRUÁR 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:

PINCZÉS ZOLTÁN SZAZADOS

SEGEDSZERKESZTŐ:

MAHÁCS LAJOS SZAZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I. BŐSZÖRMÉNYI-UT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Böszörményi-út 21 TELEFON: 501-90.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A szombathelyi parancs.

A szombathelyi csendőrkerület parancsnoka kerületi parancsban megdicsérte a kerület tisztjeit és altisztjeit, akik a múlt évben a Csendőrségi Lapokba cikkeket írtak vagy feladatainkat megfejtették s felsorolta azok neveit is, akik jutalomdíjakat kaptak tőlünk emlékre.

Ékesszólásunk teljes arzenáljára, meggyőző érvelésünk minden logikájára, sőt lehet, hogy még tiszteletteljes tolakodási lehetőségeink teljes kihasználására is szükségünk volt ahhoz, hogy a kerületi parancsnok úrtól megkapjuk az engedélyt e parancsnak a Csendőrségi Lapokban való közzétételére. Ezért is kellett egy hónapot késnünk vele. A kerületi parancsnokságnak ugyanis az volt az álláspontja, hogy a szombathelyi kerület részére kiadott parancs nem érdekel mást, mint akiknek szól, már pedig a Csendőrségi Lapokat nemcsak a szombathelyi kerület olvassa. Meg aztán, hogy a lapunkban való közlésnek könnyen az a látszata lehet, hogy a szombathelyi kerület talán nagyobb részt tulajdonít magának a Csendőrségi Lapok szellemi produktumaiból, mint a többi kerület. Egyszóval a kerületi parancsnokságnak az volt a kategórikus álláspontja, hogy a parancs közlését nem engedheti meg.

Mi azonban bátorságot vettünk magunknak és alázattal nem osztottuk ezt a felfogást. Nem osztottuk, mert tudtuk, éreztük, hogy a szombathelyi parancs nem a kerület belügye, mert nemcsak azok számára jelent kitüntetés, akiknek a neveit felsorolja, hanem mindenki számára, akit munkánk osztályosainak tekinthetünk, sőt — legutolsó sorban természetesen — a mi számunkra is. Tisztában voltunk és vagyunk vele, hogy a Csendőrségi Lapok tartalmát és színvonalát azoknak a bajtársainknak köszönhetjük, akiknek a támogatásán és közreműködésén alapszik az egész létezésünk, mégis, nekünk is jól esik jól hallani róla, mint ahogy a kertész is szívesen hallja az ura kertjének dicséretét, pedig nem az övé s pedig a pompás virágokat, bokrokat nem ő fakasztotta, legfeljebb csak öntözgette és gyomlálgatta szeretettel.

Mi nem tudjuk a bajtársaink szellemi támogatását olyan értékes és maradandó jutalommal viszonozni, mint amelyet a kerületi parancsnokuk elismerése jelent a számukra. Kétszeresen örülünk tehát, hogy az most olyan helyen részesült figyelemben és méltánylásban, ahonnan bizonyára a legkevésbé gondolhatták. A szerény ellenérték, amit munkájukért cserébe nyújthatunk, ezzel sokszorosán megnöveke-

dett. Számunkra azonban mégsem csak ebben rejlik a dolog jelentősége.

Alig van testület, amelynek ne lenne szaklapja. Nyugodtan állítjuk azonban, hogy nem sok testület van, amely annyira összenőtt volna a szaklapjával és viszont, mint mi. Amely annyi érdeklődéssel, közvetlenséggel és benső, szinte családias együttérzéssel venné közre a maga lapját, mint ahogy a Csendőrségi Lapokat közreveszik például a bajtársaink levelei. Csoda-e hát, ha úgy érezzük, hogy a Csendőrségi Lapokban nemcsak szellemi gyakorlóteret vagy játékteret nyújtunk bajtársainknak, hanem baráti alkalmat arra is, hogy a betűk barázdái között találkozzunk, összenőjjünk, megbeszéljük, ami érdekel, mosolyogjunk is néha, vagyis hogy egymásnak szentel-hessünk néhány órát a Csendőrségi Lapokon keresztül. Miközénk, akik írjuk és bajtársaink közé, akik olvassák lapunkat, nem furakodott be az üzlet, nem vagyunk ráutalva, hogy kiadói üzleti szempontokat vegyünk figyelembe, amikor írunk s a bajtársaink sem kénytelenek olyat olvasni tőlünk, amiből másnak van haszna. Nem vagyunk egyszóval a senki tulajdona, a senki pennája, csak a testületé.

Legyen szabad azt hinnünk, hogy a testülettel való ezt az egygyéforrott összetartozandóságunkat, ezt a szaklap létünkre is bajtársi mivoltunkat látta a szombathelyi kerületi parancsnok úr is, amikor nem tekintett minket olyan „időszaki folyóirat”-nak, amelyre az ember valami erkölcsi vagy más kényszer folytán előfizet, de azután legfeljebb a gyermekek nézegetik meg néha benne a képeket. Hálásak vagyunk a parancsnak azért a közvetett jelentőségéért, hogy a Csendőrségi Lapok a testületnek olyan lényezője, amelynek küldetését komolyan kell venni. Örömünkre szolgál, hogy a szombathelyi kerületi parancsnokságot testületünk azon hivatalos fórumai közé sorolhatjuk, amelyek belátják, hogy lapunknak sokkal messzebbmenő hivatása van a testület életében, mint hogy csak túlfeszült és kielégítetlen irodalmi és zsurnalisztikai ambíciókat levezessen és hogy azt még a testület hivatalos életében sem teher-tételként, hanem dús erkölcsieket és szellemieket kamatozó produktív tényezőként kell tekinteni.

Lehetetlen volna a kerületek között választani, hogy melyiktől kapjuk a legtöbb és legértékesebb támogatást. Ezúttal azonban mégis Szombathely felé kell fordulnunk. Gratulálunk a bajtársainknak, akiket a dicséret illetett, a magunk részéről pedig tiszteletteljes köszönetet mondunk a parancsért, amely megbecsülést parancsol a toll számára. A katona a kitüntetéseit, az atléta a versenydíjait, a gazdag a vagyonát, a hiú a hírnevét tekinti élete elért céljainak. A mi célkitűzésünket és azon belül mindent, amiért dolgozni kell és érdemes, a szombathelyi parancs jelképezi.

A kerékpár- és gépjárműlopások nyomozásának segédeszközei.

Írta: Dr. KOVÁCS-BUNA KÁROLY
rendőr segédfogalmazó.

A kerékpár- és gépjárműlopások száma, különösen 1930 óta, feltűnő emelkedést mutat. Ezen lopási esetek kiderítése, a tapasztalat szerint, kevésbé lesz eredményes a megfigyelő, illetőleg a megelőző szolgálat fokozottabb ellátásával, mert a kerékpár- és gépjárműlopások megelőzése, az ily bűncselekményeket elkövetők megfigyelése, a közbiztonsági szerveket huzamosabb időn keresztül venné igénybe és az elért eredmény mégsem állana arányban a megfigyelésre és a megelőzésre fordított idővel, fáradsággal. Az említett okok miatt az ily természetű lopások tetteseinek elfogása, az ellopott járművek biztosítása, a felfedező rendészet, illetve szolgálat útján érhető el inkább. Ezen rendészet körébe tartoznak ugyanis a többi között, a tettések és részesek feljelentése, elfogása, bekísérése stb. és mindennemű bűnjelek biztosítása. A felfedező rendészet eljárási módjait kell tehát alkalmazni a nyomozónak ezen lopások kiderítésénél már azért is, mert a kerékpár vagy gépjármű eltulajdonítása rendszerint már csak az eltulajdonítás megtörténte után jut a nyomozó szerv tudomására, ennél fogva a megfigyelés vagy megelőzés már céltalan is lenne.

Valamely bűncselekmény tettesének kiderítéséhez és ahhoz, hogy az ellopott tárgyat vagy bűnjelet a nyo-

mozó biztosíthassa, nyomozása során különböző segédeszközöket is vesz igénybe. A bűncselekmények faja szerint így rendelkezésre állanak fényképek, ujjnyomatok, helyszíni rajzok, nyilvántartások, múzeumok, gyűjtemények, laboratóriumok, különböző körözések, nyomtatványok, személyleírások, stb. A kerékpár- és gépjárműlopások kiderítését elősegítő segédeszköz a fentiekén kívül, minden oly tárgyú közlemény is, amely a Nyomozati Értesítőben, a „Rendő” című szaklapban és a belügyi rádió által leadott híryanagban fordul elő. Ezen közlemények, bár néha a tettest is megnevezik, a kerékpár- és gépjárműlopásokat minden rendszer nélkül közlik. Éppen ezért, ha véletlenül nem az a hatóság vagy közbiztonsági szerv találja meg az ellopottnak jelzett kerékpárt és a bűncselekmény tettesét, amelynek területén azt eltulajdonították, akkor csak hosszas keresgélés, kutatás, iratváltás vagy nyomozás útján állapítható meg, hogy a nyomozó szerv intézkedésének tárgyát képező járművet melyik hatóság vagy közbiztonsági szerv keresi és az erről szóló közlemény mikor és hol lett közzétéve.

Belátva és átértékelve a Nyomozati Értesítő mellékleteként kiadott nyomozókulcsok fontosságát és gyakorlati hasznát, úgy vélem, hogy a nyomozókulcs volna az, amelyet fel lehetne használni arra, hogy az ellopott, elvesztett és talált kerékpárok és gépjárművek abban rendszerbe foglalva közzététessenek, hogy így ezen esetek kiderítéséhez újabb és a lehetőségig tökéletes, megbízható és könnyen áttekinthető segédeszközt nyerjünk és azért is, hogy ennek felhasználásával különösen kint nyomozó csendőrök bármikor és rövid idő alatt megállapíthassák azt, hogy az intézkedésük tár-

Dal a kakastollasokról.

A csendőr itt, a csendőr ott.

A csendőr mindenütt...

Egyik kezével ótalma.

Másikkal visszaül.

Egyik kezével simogat.

A másik vasmarok.

Remény és tisztelet e szó:

A kakastollasok!

A csendőr itt, a csendőr ott,

Gyalog és paripán...

Nyílnak utána ablakok.

Ablakban tulipán.

Majd rózsá int, majd rozsmaring,

Ott sanda szem nyílnak

S kíséri útján napmosoly,

Vagy veri zord vihar:

A csendőr itt, a csendőr ott,

Virraszt későn, korán.

A bűn kusol, a jó örül.

Igazság kél nyomán.

— Ám ott van ő a szivben is

És ő a vágy felett.

Csendőrnek hívják itt. — de ott.

Hogy lelkiismeret!

HANGAY SÁNDOR.

Csendőrhistóriák.

A pörkölt.

Altishti iskolában történt.

Csütörtökön este marhapörkölt volt vacsorára. Jó ízletes, friss marhapörkölt rizzsel. Nyolcvanöt éhségomró csendőr várta az asztalok mellett üldögélve.

A konyhából egymásután hordták fel tányérokban. Megmozdultak a nagy karaj kenyerek, az ízletes húsfalatok villahegyre kerültek s az imént még élénken beszélgető társaság elcsendesedett. Ettek jóízűen.

Volt az altishti tanfolyamban egy Gyöngyvári Péter nevű csendőr. A koronaörségtől került a csendőrséghez. Szép szál, sudártermetű csendőr volt, úgy 35—36 éves. Két nevezetessége volt. Az egyik, hogy könnyen hajlott a tréfára, bolondságra. A másik pedig, hogy halatlan étvágya volt. Négy ember adagját szemrebbenés nélkül megette.

Amint eszegetünk, megszólal Gyöngyvári csendőr:
— Szagos a pörkölt.

Tizenketten ültünk az asztalnál. Valamennyien feltekintettünk. Előbb Gyöngyvári csendőrré, aztán a pörköltre. És egymás között mondogattuk Gyöngyvári után:

gyát képező kerékpár vagy gépjármű lopott-e, illetve annak vezetője, hajtója nem egyszer mind tettes-e.

A nyomozókulcsban a keresett egyének igen szakszerűen vannak csoportosítva, még ismertető jelek szerint is. Ezen csoportosítás következtében egy bizonyos személy igazoltatása alkalmával a nyomozó közeg, legyen a városban vagy városon kívül, rögtön meg tudja állapítani a helyszínen azt, hogy az általa igazoltatott egyént keresik-e. A nyomozókulcs segítségével esetleg még azt is meg tudja állapítani, hogy az általa csak látott, nem ismert és talán intézkedés alá sem vont egyént, akin valami különös ismertetőjelet észlel, keresik-e. Tekintettel azonban arra, hogy nemcsak személyeket kell keresni, — mert ez csak akkor lehetséges, ha a tettes névleg ismert, vagy személyleírása van —, hanem tárgyakat is, célszerű lenne a nyomozókulcsba az ellopott tárgyak közül legalább a kerékpárokat és gépjárműveket is felvenni.

Itt csupán a kerékpár és gépjárművek, illetve az ilyeneket eltulajdonítók feltalálását megkönnyítő módot óhajtom vázolni. Jelenleg a helyzet az, hogy a kerékpár- és gépjárműlopásokat rendszerint városokban, főképpen pedig Budapesten követik el leginkább olyan egyének, akiknek nevét a bűncselekmény elkövetésekor a nyomozó szerv nem ismeri, tehát bűnügyi szempontból ismeretlen egyének. A tettes az eltulajdonított járművel a bűncselekmény színhelyéről ösztönszerűleg is távolodni igyekszik s lehetőleg a városból kifelé, vidékre, falvakba igyekszik, hogy azután ott az eltulajdonított járművet értékesítse. Itt kerül azután sor arra, hogy éppen a vidéken és falvakban nyomozó csendőrjárőrök találják meg a tettest és bűnjelet.

— Szagos a pörkölt.

Mint a futótűz, úgy szaladt végig a termen a megállapítás. A csendőrök elkezdtek szagolgatni a pörköltet. Párolgó illata megcsapta az orrukát. Persze, hogy illata volt. Minden pörköltnek van illata: a párolgó marhahús, meg a hagyma jellegzetes illatúak. De friss volt és izletes.

A gyanu azonban terjedt. És rövidesen nem akadt már csendőr, aki hitelt ne adott volna a megállapításnak. Egymásután keltek fel az asztaltól és hagyták ott a pörköltet.

Csak Gyöngyvári nem hagyta ott. Etté rendületlenül s amikor a magáéval készen volt, nekiment a szomszédjének, amit az otthagyt. Később már csak úgy válogatott a tányérokban, csak a vesérsrészeket bökdöste a villája hegyére, amíg aztán hihetetlen mennyiség elfogyasztása után kedvére jól nem lakott. Mikor már mozogni is alig tudott a sok pörkölttől, felállott és indult kifelé. Az ajtóban állottak néhányan, azoknak oda szólt:

— Mégsem volt szagos az a pörkölt, de annál jobb porhanyós.

Alighogy kimondta, már a többi is rájött, hogy bizony nagyon is jó volt az a pörkölt. De már nem lehetett visszamenni, így hát mit tehettek egyebet, lefeküdtek éhesen. De elhatározták, hogy ezután megbubolják, ha valaki evés közben az ételt kritizálni meri.

A kakastollas dajka.

Régen történt, még a korcoszubbonyok idejében. Egy két főből álló járőr szolgálatba indult. Valami ruháneműknek lába kelt, azt kellett kinyomozni.

Miután a tettes személyéről közelebbi adat rendszerint nem áll rendelkezésre, előáll az az eset, hogy az ellopott tárgyat kell megtalálni, hogy ennek révén a tettes is elokerülhessen. Tekintettel arra, hogy — mint említettem, az ily tárgyú közlemények a különböző szaklapokban elszórtan jelennek meg és az ellopott járműveket a kereső hatóság vagy örs különbözőképp írja le, nem kívánható meg senkitől sem, hogy a csonka ország területén ellopott összes kerékpárok, gépjárművek színét, alakját, ismertetőjegyét, gyári számát vagy rendszámát is eszében tartsa. Így bűnjelet megtalálni, vagy tettest elfogni csak akkor lehet, ha a nyomozószerv tagja, közlege a tettessel, illetve az ellopott járművel röviddel azután kerül szembe, amikor neki a kérdéses jármű ellopása tudomására jutott. Szükséges tehát, hogy egy oly segédeszköz, táblázat álljon rendelkezésre, amelyből nemcsak a bűncselekmény elkövetése után közvetlenül, hanem bármikor, esetleg évekre visszamenően is meg tudjuk állapítani azt, hogy az általunk meglátott vagy intézkedésünk alá vont kerékpárt vagy gépjárművet nem bűncselekmény útján szerezték-e.

Nagyban megkönnyítené, mint említettem, a nyomozók munkáját az, ha a nyomozókulcsban a keresett személyekhez hasonló módon, az elvesztett, talált és ellopott kerékpárok és gépjárművek is nyilvántartva volnának. Ez már azért is szükséges volna, mert a nyomozó csendőrjárőr sokszor kerül abba a helyzetbe, hogy kerékpárost vagy gépjárművezetőt igazoljon. Természetes, hogy ilyenkor megnézi a járművet is, amelyet az igazolásra szólított vezet. Abban az esetben, ha például a kerékpáros a jogos szerzést igazolni nem

Többek között egy menyecske is gyanuba keveredett. Ott lakott valahol a faluvégén, a liciumkertek környékén. Amint a járőr a községbe érkezett, azonnal a menyecske lakására ment, hogy kikérdezze. Bekopognak az ajtón: semmi válasz. Kopognak még egyszer, újra semmi. Végre a járőrvezető megunja a várakozást s benyit a szobába. Egy árva lélek sincs ott. Csak a vetetlen ágyon alszik egy csecsszópo gyerek pólyába bugyolálva.

A csendőrök úgy vélekedtek, hogy ha az ajtó nyitva van, nem lehet messze a menyecske, mindjárt jön. Megvárják hát, majd csak előkerül.

Amint leülnek, az erős termetű járőrvezető alatt nyikorog a szék. A következő pillanatban kiszaladnak a szék lábai alóla s a csendőr végigterül a földön. Nem zajtalanul természetesen.

A lármára felébred a gyerek és sírni kezd. Eleinte csak csendesesen, de aztán mind erősebben. Végre éktelenül visít. Sírása a csendőrök dobhártyáját hasogatja. A járőrvezető odaszól a járőrtársának:

— Vedd már fel azt a gyereket, mert szétmegy a fejem!

A csendőr leteszi a puskát s felveszi a gyereket. Úgy nyalábolja fel, mint egy szalmabábút. Odaszorítja magához, csicsigatja, babusgatja, még nótát is fütyörész neki. Hiába. A gyerek csak annál jobban ordít.

A csendőr megunta a dajkálást. Próbálja meg az örsvezető úr is, hátha jobban bír vele.

Az örsvezető is a sarokba támasztja a puskáját és átveszi a gyereket. Ide-oda lóbálja:

— Csicsijja... babája... elment a mamája...

tudná és a járőrnek az előadott szerzési mód gyanús, sem a helyszínen, de az őrsön sem tudja rövidesen megállapítani azt anélkül, hogy a járóművet vezető esetleg indokolatlanul, ne késleltetné, hogy a járómű lopott-e, s ha lopott, mikor, honnan lopták el. Ezek megállapítása, még ha a tettes beismerésben van is, igen sok időt vesz igénybe. De előfordulhatnak oly esetek is, amikor a járőr csak sejti, hogy a járóművet az illető nem jogosan szerezte. Ez esetben a vezető rendszerint szabadon kell, hogy engedje, a járóművet pedig őrizetbe veszi s ismét csak hosszabb utánjárás után tudja megállapítani azt, hogy az általa őrizetbe vett járómű annak, akitől azt őrizetbe vette, jogos tulajdona volt-e, vagy bűncselekmény útján szerezte-e. A kerékpároknál ez igen sűrűn előfordul, mert a kerékpárosok legtöbbször, mondhatnánk mindegyike, nem viszi magával igazolást arról, hogy hogyan szerezte vagy vette a gépet. Az igazolási eljárás hosszadalmassága abban áll, hogy a jogos szerzés vagy jogtalan birtoklás megállapítása hosszas iratváltásba vagy személyes utánjárásba kerül.

Az eddig megjelent vagy ily lopásokat tárgyaló közlemények igen különbözőek. Van, amelyekben a kerékpár leírását tartják fontosnak (szín, kormány, állás, tömlők, lámpa stb.), van, amelyekben a bűncselekmény elkövetésének körülményeit írják le részletesen felsorolva, a kárértéket stb. Ezek mind oly megjelölések, amelyek, ha nem a saját működési területen elkövetett és kiderítetlen bűncselekményről van szó, az egyéb és sok más természetű nyomozások miatt könnyen feledésbe mennek. Ennek következtében azután az is lehetséges, hogy ha a csendőrijárőr, vagy a rendőr

véletlenül lopott kerékpárral vagy gápjároművel találkozik is, a sok ismertetőjelet közben elfelejtette s miután a vezető szabályszerűen tudja igazolni magát, továbbengedi. Azon egyének, akik kerékpárlopásokat követnek el, természetesen kerékpározni is tudnak, s mint kerékpározni tudók, bizonyosan el vannak látva az előírt, személyazonosságot igazoló fényképpel. Azon egyének pedig, akik gépjároműveket tulajdonítanak el, rendszerint azt vezetni is tudják s jogosítványuk is van. A kerékpár holszerzését a helyszínen igen kevés egyén tudja igazolni, mert senki sem viszi magával a jogos szerzést igazoló okmányt.

A kerékpároknak két olyan ismertető jelük van, amelyeket táblázat alakjában könnyen fel lehet dolgozni. Az egyik a gyártmány, a másik a gyári szám. Ezen két adatot lehet felhasználni arra, illetve ezen két adat rendszerbe foglalásával érhető el az, hogy bármely kerékpárról, minden különös és főleg hosszadalmas eljárás nélkül, bárhol kétség nélkül lehet megállapítani, még évekre visszamenőleg is, hogy a kerékpárt nem keresi-e valaki. A táblázat alakjában rendszerbe foglalt adatok segítségével egyrészt azt is elérhetjük, hogy több nyomozásunk válhat eredményessé, főleg azonban elérjük azt, hogy a kerékpáron vagy gépjároművön utazó egyént nem tesszük ki esetleg ártatlanul hosszú ideig tartó igazolási stb. eljárásnak. A gépjároműveknél ily táblázat elkészítéséhez a rendszámot lehet felhasználni. Ha az ellopott, elvesztett vagy talált kerékpárokat kimutató táblázat elkészítéséhez a gyári számot használjuk fel, akkor csak igen csekély hányad lesz az, amelyet nem tudunk a táblázatba foglalni, és pedig azok, amelyeknek nincs gyári számuk.

A gyerek nem hallgat. Visít, mint a malac a kóc-madzagon.

— Elhallgass, te, az apád teremtésit! — rivall rá az őrsvezető. — mert mindjárt odaváglak! Nézze meg az ember! Hát mi vagyok én, szoptatós dajka, vagy csendőr?

Nem bírtak vele. Tanakodtak, hogy otthagyják, aztán majd később visszajönnek. Na, de hát azt mégsem lehet. Hátha valami történik vele, nem lehet csak úgy otthagyni. De mi a csodát csináljanak vele? Ha felveszik rá, ha leteszik, rá.

Végre előkerült a menyecske. A szomszédban volt „egy szóra”. Megrémült, amikor két csendőrt talált a szobájában s az egyiknek ölében a gyereket:

— Jézus, Mária! — kiáltotta, — inkább megmondom, hol van a surc meg a szoknya, csak el ne vigyék a gyerekeket, csendőr urak!

És előadta a keresett ruhaneműeket.

Csendőrdicséret.

A háború alatt történt Petrozsényban.

Két főből álló járőr ment szolgálatba. Az egyik csendőr szép, magas, sudártermetű ember, igazi katonatípus, a járőrtársa ellenben alacsony, zömök testalkatú, csinosnak sehogysem nevezhető emberke volt. Csak úgy lötyögött, amint nagyokat lépve igyekezett a járőrvezetője mellett. Sehogysem volt összeillő pár.

Amint elhaladnak az utcán, a járőrelők utánukfordulnak és elmosolyogják magukat. Egy öreg anyóka azonban nem állja szó nélkül a dolgot s odaszól egy mellette haladó atyafinak:

— Ejnye, de szép két csendőr az az egyik! ...

A jó dohány.

Strauss Antal csendőr az osztrák határszélen teljesített szolgálatot. Születésre német volt, mint a neve is mutatja, de jóra való magyar csendőri. Az osztrákokra azonban nem haragudott. Sőt. Nem egyszer hangoztatta, hogy az osztrák ember sokkal élelmesebb, mint a magyar.

Amit az osztrák gyárt, az mind jobb, mint a magyar gyártmány. Bizonyosságul felhozta az osztrák füstölőnivalót, a dohányt, szivart, cigarettát, amely szerinte összehasonlíthatatlanul jobb, mint a magyar tarafik.

Kulics János csendőr, erősen magyarérezelmű ember, nem szívesen hallgatta az osztrákok folytonos dicséretét és a magunk ócsárlását. Elhatározta, hogy egyszer megtréfálja Strausst.

Egy alkalommal vonatellenőrző szolgálatot teljesített az osztrák határon. Amint az egyik vasúti állomáson kiszáll a vonatból, a perronon meglát egy üres osztrák cigarettadohányos dobozt. A járőrtársának nem szól semmit, csak felveszi a dobozt és a járőrtáskájába gyömöszöli.

Sopronba érve, bemegy egy trafikba és megvesz négy csomag tizenháromkrajcáros cigarettadohányt. Ez a dohányfajta nem tartozott éppen a legjobbak közé. Egyenként kibontja őket és belegyömöszöli az osztrákgyártotta dobozba. Éppen tele lett vele. A doboz fedelét köröskörül leragasztotta és újra betette a járőrtáskájába.

Az őrsre bevonulva, kedvező alkalomra várt. Az csakhamar el is érkezett. Strauss csendőr felsóhajt egyszer, hogy milyen jó lenne most valami finom cigaretta. Kulics csendőr szót se szól, kiveszi a szekrényéből az

Ezen kerékpárokat esetleg gyártmányuk szerint ismerhetjük fel olyképpen, hogy a táblázat végén, a gyári szám nélküli kerékpárokat gyártmányuk szerint szedjük betűsorba, mindegyik mellé esetleg még egy-két ismertetőjelet is írunk és megjelöljük, hogy azt melyik szaklap tétele alatt közlik, keresik.

Az egységes eljáráshoz, illetve ahhoz, hogy ez a táblázat, amely az ellopott, elvesztett és talált kerékpárokat sorolja fel, a lehetőségig tökéletes legyen, szükséges az, hogy rendelet útján köteleztessenek a különböző hatóságok és közbiztonsági szervek arra, hogy minden ellopott, elvesztett vagy talált kerékpárt szaklapjukban, főleg eredménytelenség esetén közöljenek le és ezen közleményben feltétlenül szerepeljen a gyártmány és ha van, a gyári szám. A gyári szám mellett a gyártmány csak mint kisegítő ismertető jel és akkor jön tekintetbe, ha a gyári szám egyezése ellenére az igazolás alá vont egyén tagadná, hogy az általa birtokolt vagy tulajdonát képező kerékpárt, bár az a keresettnek jelzettel egyező gyári számú, nem jogosan szerezte. A táblázat csakis akkor lehet tökéletes és egységes, ha a közleményeket az összes hatóságok kiadják. A táblázat segítségével nem is egy perc alatt meg tudom állapítani, hogy az elem került vagy intézkedésem alá került kerékpár lopott-e. Ha az előttem levő kerékpár gyári száma a táblázatban előfordul, akkor annak szerzési módja már gyanús s több joggal vonható szigorú igazolás alá. Az állomáshelven, ugyancsak a táblázat segítségével, rövid idő alatt állapítható meg az, hogy a közlemény mely szaklapban és milyen tétel alatt jelent meg. Azt kiemelve, abból az eltulajdonítás egyéb körülményei is megállapítha-

tók. Ezen táblázat segítségével lehetséges az is, hogy egyéb bűncselekmény tettesét is sikerül elfogni, mert lehet, hogy a kerékpár csak mint egyike szerepel azon dolognak, melyeket egy bizonyos egyén vagy egyének valamely más, esetleg nagyobb bűncselekménnyel kapcsolatban eltulajdonítottak.

Az alaptáblázatot a kerékpárlopások számához képest több oldalnyi terjedelemmel, a nyomozókulcs nagyságának megfelelő alakban, a pótlékhoz hasonlóan, a budapesti I. számú nyomozó alosztály adná ki. Ezen táblázatban már feltüntetné az eddig, például 1930 január 1-től előfordult azon eseteket, amelyek a különböző szaklapokban (Nyomozati Értesítő-ben, rádió híryanagban, Rendőr-ben stb.) jelentek meg. A táblázat vezetése azok kötelessége volna, akik ily táblázatokat kapnak. Ezek a táblázat kiadása napjától kezdve minden olyan tételt pótlólag bevezetnének, amelyek ezután megjelennek. A táblázat felfektetése, illetőleg további vezetése a következő módon történne:

A kerékpár gyári számát abba a rovatba kell bejegyezni, amilyen számjeggyel a gyári szám végződik. Pl. a 102.331. gyári számú kerékpárt az 1-es számú rovatba, a 641.392. gyári számú kerékpárt a 2-es számú rovatba s így tovább. Ezen módszer mellett legcélszerűbb a kerékpárokat nyilvántartani, mert az áttekintés és priórállás így igen könnyű. A „körözve” című rovatba annak a megjelölése kerül, ahol a keréknárra vonatkozó közlemény megjelent. feltalálható. Pl. Nvé. 211/1930—20. jelenti azt, hogy a közlemény a Nyomozati Értesítő 1930. évi 211. számában 20. tétel alatt jelent meg. Rá. 530/30. jelenti azt, hogy a közlemény a rádió által 1930-ban leadott 530. számú

„osztrák” dohányt és odateszi Strauss csendőr elé, hogy gyűjtson rá.

Strauss csendőr kezébe veszi a dobozt és nézegeti. Mohó tekintete nem lát rajta egyebet, csak azt, hogy osztrák dohány van a kezében. A nagyszerű, a kiváló osztrák dohány, olyan, amilyen nincsen Magyarországon. Hamarosan cigarettapapírt kerít és cigarettát sodor. Jó kövér, pufók cigarettát és rágvújt. Fújja a füstöt, mint egy mozdony. Beszívja, kifújja, lenyeli, az orrán keresztül eregeti, csak hogy minél tovább és minél többféleképpen élvezze. Végre szakértően megjegyzi:

— Na látod, ezen az első szippantásra megérzik, hogy osztrák dohány. Érzed, milyen nagyszerű illata van? Hiába, na, az osztrák tudja, mi a jó, nem úgy, mint mi.

Kulics csendőr megszólal nagy titokzatosan:

— Úgy kaptam egy ismerősömtől. De ha akarod, neked adom, mert én még tudok szerezni. Ne mondd, hogy nem vagyok jó bajtársad, egy doboz purzicsánért neked adom. Magyarért természetesen. Nekem jó a magyar is.

Strauss csendőr örömmel megadta Kulicsnak a purzicsánt, pedig nyolcvan krajcárba került. És szívta tovább az osztrák dohányt nagy élvezettel. Nem kínált volna meg valakit belőle a világnak.

Két hét múlva Kulics csendőr megint beállított egy doboz osztrák dohányval s megint becserélte purzicsánra. Az is tizenhárom magyar dohány volt, osztrák dobozban, amit egy vasutas révén szerzett Kulics csendőr. És talán sohasem jött volna rá Strauss csendőr a turpisságra, ha véletlenül és egész kivételesen meg nem kínálja a fináncszemlést a „csempészett” dohánynyal. Várta a „hatást”. És mikor az nem következett be,

megkérdezte a szemlést, tudja-e, milyen dohányt szívott most? Az a világ legtermészetesebb hangján felelte:

— Hogyne. Tizenháromast.

Kulics csendőr alig tudott a Strauss bosszúja elől menekülni. De annyi haszna volt belőle, hogy Strauss sohasem vágyakozott többé osztrák dohányra.

A jó tanulók.

Tiszti szemle alkalmával történt. Régen, amikor még őrsvezető volt az őrsparancsnok, a csendőr meg csak két csillagot hordott.

A százados szárnyparancsnok úr szemlére érkezett az őrsre, egy Isten hátamögötti faluba. A csendőrök ott-hon voltak, de az őrsparancsnok másodmagával külszolgálatban állott.

A százados úr megtartotta a szemlét. Sorra szemlélte a laktanya helyiségeit, a szobákat, kivonulást tartott s azután megkezdte az elméleti vizsgáztatást. Sorra kérdezte a csendőröket, akik bizony — mi tagadás — nem adtak valami okos feleleteket. Na, de azért mégis csak elmúlt valahogy ez is, a százados úr megírta a szemlejegyzőkönyvet és a délutáni vonattal elutazott.

Estére bevonult az őrsparancsnok. A rangban legidősebb csendőr eléje áll és jelenti:

— Őrsvezető úr, alázatosan jelentem, meglepett a százados úr és szemlét tartott. De már elutazott.

Az őrsparancsnok ismerte az embereit. Joggal nyugtalankodva odafordult Kovács István csendőrhöz, akiben a legkevesebb volt a bizalma:

— No, aztán Kovács, tudtak-e felelni?

híryanagban található meg. Re. 42/30. jelenti azt, hogy a közlemény a Rendőr című szaklap 1930. évfolyamának 42. számában fordul elő stb. Visszavonás esetén a gyári számot áthúzzuk. Ily táblázat felfektetése esetén a cél természetesen az, hogy az minél teljesebb legyen. Ezért szükséges az, hogy a kerékpárlopásokat mindenki leközölje és főleg az, hogy ha van gyári száma a kerékpárnak, azt feltétlen közöljék. Ily táblázat felfektetéséhez nem felel meg, bármily részletes is, pl. a Nyé. 224/30—24. tétel alatti közleménye. A táblázat első felfektetése nagyobb munkát igényel. Azonban két napnál nem többet. A pótlások bevezetése már csak percekig tart. A táblázat felfektetése, eltekintve attól, hogy különösen a terepen szolgálatot teljesítő csendőrijárőrök részére nyomozati segédesszüközül is szolgál, a nyomozásra fordított időben is nagy megtakarítást jelent az által, hogy majdnem teljesen feleslegessé teszi az igazolási eljárást és levelezést.

A táblázat gyakorlati hasznát igazolják az alábbi példák:

A 685.900. gyári számú kerékpárt a Rá. 786/30. körözi. (Megjelent a Nyé. 215/1930. is.) Ezt a kerékpárt a tapolcai örs Istenes Gyula csavargótól, mert a szerzést igazolni nem tudta, őrizetbe vette és megőrzésre a községi előjáróságnak adta át, Istenes Gyulát pedig, bizonyíték hiányában, — mert a kerékpárlopást rábizonyítani nem sikerült — vagy szabadon engedte, vagy csupán csavargásért jelentette fel. (Nyé. 212/1930.) Már most, ha lett volna egy ily táblázat, akkor az örs, priorálva a táblázatban előforduló kerék-

párokat, és pedig a nullával végződő gyári számúakat, ha nem is teljes bizonyossággal, de meg tudta volna állapítani azt, hogy Istenes Gyulától őrizetbe vett azonos gyári számú kerékpárt Budapesten lopták el. Mindenesetre ebben az irányban is lefolytatta volna a nyomozást s esetleg Istenest ennek eredményeképp el is fogta volna. Ettől függetlenül a Nyomozati Értesítő figyelmes tanulmányozása arról is meggyőz bennünket, hogy Istenes Gyula nem pusztán csavargó, hanem notórius kerékpártolvaj, mert hisz tőle a nagymarosi örs később ugyancsak kerékpárt vett őrizetbe, mint gyanúeredetű tárgyat (Nyé. 224/1930—46.), sőt ugyancsak tőle a pilisi örs is őrizetbe vett egy kerékpárt. (Nyé. 226/30—28.) Ha a fentebb említett táblázat meglelt volna és ennek vezetéséhez el lett volna rendelve, hogy minden kerékpárra vonatkozó közleményt be kell vezetni a táblázatba, illetőleg minden kerékpáreltulajdonítást le kell közölni valamelyik szaklapban is, akkor igen könnyen megállapíthatta volna már az első örs (tapolcai) azt, hogy az általa őrizetbe vett kerékpárt keresik, a tetteit elfogta volna, s ezáltal nemcsak egy bűncselekményt derített volna ki, hanem megakadályozta volna azt is, hogy Istenes közvetlenül ezután még két kerékpárt lopjon.

Egyszerű példa a táblázat gyakorlati hasznának bizonyítására az alábbi eset: A romhányi örs a Nyé. 237/41. alatt közli, hogy egy 7839. gyári számú kerékpárt talált. Ha lett volna ily táblázata, akkor nem kellett volna a kerékpárt mint talált tárgyat közölni, mert meg tudta volna állapítani, hogy ezt a kerékpárt a Re. 26/930—36. tétele, illetve a Nyé. 78/930—2. tétele alatt a balassagyarmati rendőrkapitányság keresi,

Kovács jelenti:

— Örsvezető úr alázatosan jelentem, Balázs csendőr nem sokat tudott, én azonban majdnem tudtam, de Horváth csendőr nem tudott semmit.

Vajjon melyik tudott legtöbbet a három közül?

A nagyothalló csavargó.

A csendőrijárőr egy vén csavargóval találkozik az országúton. Megállítja, igazoltatja.

A vén csavargó nagyot háll. A járőrvezető kérdezi:

— Hová való?

— Pincér! — feleli a csavargó.

— Az a mestersége?

— Pesten túl, Cinkotára!

— Ott született?

— Nem szüreteltem én kérem, seholse!

A járőrvezető látja, hogy nem boldogul. Odahajlik a csavargó füléhez és beleordít:

— Azt kérdezem, hogy odavaló?

— Igen, igen, Cinkota is falu — mondja a csavargó, — csak olyan városias.

Az eső.

Egy csendőrt áthelyeztek. Megérkezik az állomásra és felül az ott várakozó előfogatra, amely a harmadik faluban levő örsre viszi. A kocsis közibük cserdít az apró lovaknak és a kocsi ugrálva zörög a rázós országúton. Rázza a csendőrt, hogy majd kettéharapja a nyelvét.

— Ne hajtson már kend annyira! — szól a kocsisnak.

— Muszáj hajtani, — szól az hátra, — mert mindjárt megered az eső, aztán megázunk!

Az égen csakugyan volt egy felhőcske, de abból igazán senki sem nézhetett ki esőt. De alig haladnak negyedóraig, máris lekoppán az első 'esőcsepp. Félóra múlva zuhog. Mire hazaérnek az örsre, csuromvizesek mind a ketten.

Amint a csendőr leszáll a szekérről, megkérdezi a fuvarost:

— Hát aztán mondja csak, honnan a csudából tudta kend olyan jól előre, hogy eső lesz?

— Onnan tudtam, hogy ahányszor csendőrt viszek, mindig ríva fakadnak a fellegek, hogy a ragya verje ki!

A legnagyobb veszteség.

Ez már újabb történet. Magyarország térképe lóg a legénységi szobában. A százados úr szemle közben oktatást tart. Kérdi Topa próbacsendőrt, mondja el, mit veszítettünk szép Magyarországból a trianoni „békeszerződés” következtében.

Lassan megállapítják a területi veszteségeket és a további kérdésre, hogy Felső-Magyarországon milyen különös értékek veszttek el, azt válaszolja Topa hosszas fejtörés után:

— Jelentem alázatosan, sok meszet veszítettünk!

A százados úr megnyugtatta, hogy mész, hála Istennek, maradt a Dunántúlon annyi, hogy egész Európát fehérre tudnók meszelnival vele. Aztán Erdély jön sorra:

— Hát itt mit veszítettünk?

A próbacsendőr hallgat.

— No hát — segíti a százados úr, — mi kell minden levesbe? (A sőt értette.)

Egy kis fejtörés után boldogan válaszol Topa:

— Zöldség!

Az ellopott gépjárművek táblázata.

Rend- szám	Körözve	Rend- szám	Körözve	Rend- szám	Körözve	Rend- szám	Körözve	Rend- szám	Körözve	Rend- szám	Körözve	Rend- szám	Körözve	Rend- szám	Körözve	Rend- szám	Körözve		
10.000		20.000		30.000		40.000		50.000		60.000		70.000		80.000		90.000		100.000	
18-504	Rá 397 930	22-079	Rá 417 930	30-195	Rá 448 930	41-230	Nyé 238 930 42					83-960	Rá 668 930						
		24-132	Rá 938 930																
		27-352	Nyé 1 931 15																

azzal, hogy azt Mikó János lopta el. Az örs tehát közvetlenül a balassagyarmati kapitányságot értesíthette volna. De ezenfelül, hogy rögtön meg tudta volna állapítani, hogy az általa talált kerékpár lopásból származik, arra is következtetett volna, hogyha a talált kerékpár azonos a Mikó János által ellopottal és ha ez a kerékpár az örs körletébe került, akkor valószínűleg

Mikó János is arra járt, tehát már csak ügybuzgalomból is nyomozott volna Mikó János után, talán eredménnyel is. Így lehet minden különösebb fáradság nélkül a táblázat segítségével megállapítani, hogy az üllői örs által őrizetbe vett 156.853. gyári számú kerékpárt (Nyé. 241/930—37.) a budapesti főkapitányság keresi. (Nyé. 241/930—21. és Rá. 1008/930.)

Táblázat az ellopott és elvesztett kerékpárokról.

Gyári- szám	Gyárt- mány	Körözve	Gyári- szám	Gyárt- mány	Körözve	Gyári- szám	Gyárt- mány	Körözve	Gyári- szám	Gyárt- mány	Körözve	Gyári- szám	Gyárt- mány	Körözve
1.			2.			3.			4.			5.		
102.331	Csepel	Nyé. 221 930 20	104.052	Csepel	Rá. 866 930	11.113	Csepel	Rá. 530 930	300.444	Albion	Re. 42/930 52	133.835	Csepel	Nyé. 219 930 35
834.841	Csepel	Rá. 531 930	156.202	Villám	Rá. 528 930	102.273	Csepel	Rá. 617 930	859.934	Góliáth	Re. 9/930 19			
135.941	Csepel	Nyé. 224 930 29							3.374	Oxford	Nyé. 4/931 23			
84.101	Styria	Nyé. 4/131 30 Rá. 23/931												

Gyári- szám	Gyárt- mány	Körözve	Gyári- szám	Gyárt- mány	Körözve	Gyári- szám	Gyárt- mány	Körözve	Gyári- szám	Gyárt- mány	Körözve	Gyári- szám	Gyárt- mány	Körözve
6.			7.			8.			9.			0.		
23.566	Dfa.	Re. 51—52 930 74	271.037	Starken- berg	Nyé. 224 930 35	496.828	Auto- mata	Rá. 618 930	1,746.239	Opel	Nyé. 224 930 34	1,800.500	Csepel	Nyé. 219 930 34
3,910.876	Steyer	Nyé. 224 930 33	2464/007	Csepel	Nyé. 219 930 41				353.859	Puch	Nyé. 219 930 40	176.180	V. K. C.	Nyé. 219 930 31
			706.507	Viktória	Nyé. 219 930 43							685.900	Diamant	Nyé. 215/930 16 Rá. 786/930

(Az illető örsöket ezen megállapításokról annak idején azonnal értesíttem.)

A táblázat pontos vezetésének egyik előfeltétele az, hogy mielőtt abba egy új gyári számot bevezetnénk, azt előbb lelkiismeretesen le kell priorálni, mert könnyen lehetséges, hogy a keresett kerékpárt már közben megtalálták, vagy pedig az is lehetséges, hogy az általam őrizetbe vett vagy talált kerékpárt már mint lopottat keresik.

Az ellopott gépkocsik nyilvántartása majdnem azonos módon történik a kerékpárok nyilvántartásával, azzal a különbséggel, hogy ezen táblázat elkészítéséhez a rendszámot használjuk fel és az ellopott gépkocsikat az országos és a kerületi nyilvántartásokhoz hasonlóan, rendszámok szerint tartjuk nyilván. E táblázatnak a birtokában a portyázó járőr igen könnyen meg tudja állapítani azt, hogy azt a gépkocsit, motorkerékpárt, melyet lát (rendszámát látja), vagy melylyel intézkedik, nem keresi-e valamelyik hatóság. Természetesen, hogy ezen táblázat szintén csak úgy lehet pontos és tökéletes, ha a gépkocsikról szóló közleményekben a rendszám is előfordul. A táblázat felfektetése, vezetése, priorálás, pótlás, törlés azonos módon történik a kerékpárok táblázatával. A gépkocsik nyilvántartásánál azért használható fel a rendszám, mert ez nem változik. Ha a megállított gépjármű a táblázatban előfordul, akkor annak vezetője a szerzést illetően szigorúbb eljárás alá lesz vonva.

Lehet, hogy a terepen ily táblázat hiányában az előbbieken említett okok miatt a járőr emlékezetből nem fogja tudni azt, hogy az intézkedés alá vont gépjárművet keresik-e.

Lehetséges, hogy az itt leírt táblázathoz hasonlók egyes helyeken már vannak, azonban, véleményem szerint, eredményt csak úgy lehet elérni, ha az összes hatóságok, csendőrörsök, közbiztonsági szervek ezen járművek lopási eseteinek kiderítésénél egységes segéd-eszközök felhasználásával járnak el.

Nyári örsön.

írta: OSZOLY ISTVÁN alhadnagy (Vál).

Nem vagyok erdélyi ember, mindössze csendőrségi szolgálati időm alatt volt alkalmam átmenetileg Erdélyben szolgálni. Azt hiszem, nemcsak erdélyi bajtársaimat, hanem azokat is, akik nem odavalók, érdekelhetik azok a benyomások, amelyeket hazánknak ezen a felejthetetlenül gyönyörű, egyelőre idegen uralom alá jutott ország-részében gyűjtöttem. Nekem mindig kedves emlékem marad az ott töltött idő s hozzákapcsol az elrabolt hegyekhez, völgyekhez, mintha csak én is a fiúk volnék. Emlékezzünk róluk, mintha fogságba hurcolt szeretteinkről emlékeznénk; ápoljuk, erősítsük a szeretetet, amely hozzájuk fűz, hogy pillanatra se töröldjék ki drága képe a lelkünkől és szüntelenül várjuk a pillanatot, amikor újra keblünkre ölelhetjük.

A Ferenc Ferdinánd trónörökös és neje ellen elkövetett aljas merénylet a nagyváradi országos csendőriskolában ért, ahol segédoktató voltam. Mindjárt a mozgósítás előtt 1914 július 25-én azonban kihelyeztek az iskolából és Cs. Tóth Sándor járásörmester vezetése alatt 15 próbacsendőrrel a brassói kerület nagyszzebeni szárnyához osztottak be.

Amikor július 26-án Nagyszzebenbe megérkeztünk, 17 főnyi kis csendőrcsapatunkat az állomástól kezdve bármészakodók vették körül és kísérték. Ez volt az első alkalom, hogy nem magyar nemzetiségű vidékre kerültem.

Fel is tűnt mindjárt, hogy ezek az emberek nem olyanok, amilyenekhez én a magyar vidékeken szokva voltam. Valami szokatlan sunyiság volt az egész megjelenésükben és tekintetükben, nem találtam közöttük sem akkor, sem azután azt a barátként-ellenségként egyaránt nyílt, egyenes embereket, akiket a magyarok között megszoktam. Az volt az érzésem, hogy senkiben sem bízhatom meg, csak magamban és bajtársaimban.

Csak melleleg említem meg azonban, hogy ezzel szemben a román csendőr nem volt rossz csendőr. Talán nem volt olyan élénk észjárású, mint székely bajtársa, a próbacsendőriskolában és később is nehezebben tanult, de, ami szellemiekben hiányzott nála, szorgalommal pótolta. Akadt közöttük itt-ott, aki szerette az italt, különösen a pálinkát, de a legnagyobb részük erről hamarosan leszokott és erősen takarékoskodott. Túlnyomó részük kötelességtudó és nemzeti szempontból feltétlenül megbízható volt s nyelvismerete révén könnyen tartott sokszor nagyon szigorú rendet a román lakosság között. Azokból a túlzó román érzelmekből, amit a papok és tanítók igyekeztek a lakosságba verni, a román csendőrben semmi sem volt meg: hűséges, becsületes csendőre volt a magyar államnak és az igazságosságnak. Arról pedig, hogy a magyar vagy a román nemzetiségű csendőrök között ellentétek lettek volna, vagy hogy kétféle bánásmódban részesültek volna, soha szó sem volt. Mindenkit aszerint becsült meg a testület, amennyit ért s hogy magyar volt-e vagy román, az mellékes volt. Ez is a helyes, így kellett és így kell annak ma is lennie, hiszen mindnyájan egy hazának vagyunk a gyermekei, a gyermekek között pedig az édesanya nem szokott megkülönböztetéseket tenni. Nagyon sok román csendőr volt, aki a megszállás alkalmával nem maradt otthon, hanem eljött és megosztotta magyar bajtársaival a hazátlanság keserű sorsát: ezekkel szívesen megosztjuk ma is a kenyerünket s szeretjük őket igaz bajtársiasággal.

Nagyszzebenből, a szárnyparancsnokságunk székhelyéről, hat bajtársammal együtt, még a megérkezésünk napján útbaindítottak Szelistyére. Kis Bukarestnek nevezték akkoriban ezt a tiszta román lakosságú nagyközséget, amely híres szép asszonyairól és leányairól. Természetes, hogy mindazok a benyomások, amelyeket a mégis csak kevert lakosságú Nagyszzebenben szereztem, itt a majdnem tiszta román lakosságú Szelistyén még jobban meg erősödtek bennem.

Szelistyén nem sokáig volt maradásunk, mert még aznap délután öt óra tájban továbbküldöttek a mintegy 60 kilométer távolságra levő Piatra-Alba-i (Fehér kö) havasi nyári örsre. Lóháton mentünk, de ne gondolják ám bajtársaim, hogy olyan rendes lovakon, amelyet az Alföldön vagy pedig a Dunántúlon lehet látni. Macskaformájú, nagyfejű, alattomos tekintetű, de minden fáradalomhoz hozzáedzett apró lovacskákat használ arra a hegyi nép; olyanformákat, amilyeneket a háború alatt Galiciában láthattak az idősebb bajtársak, akik résztvettek a háborúban. A keskeny hegyi ösvényen többnyire csak libasorban mehettek a lovak, ritkán kettő egymás mellett. Fanyergek voltak rajtuk, amelyeken az ülést mindennek lehetett nevezni, csak kényelmesnek nem. Ha közelment az ember az előtte haladó lóhoz, akkor a mögötte menő megharapta, mire az első természetesen azonnal szájonrúgta, ami mind cseppet sem kellemetes himbálódzásokat eredményezett a nyeregben. A lovak olyan kicsik voltak, hogy amikor egy-egy szűk és mély ösvényen haladtunk, a lábunkra támaszkodhattunk, mert a lábunk az ösvény oldalát érte. Többször megtörtént, hogy az ösvényen keresztülesett fa valósággal lehúzott a ló hátáról s úgy kellett a teljes felszereléssel visszakapasz-

Vásárügyelet.

(Asbej Imre rajzta.)

kodni reá nagy ügyel-bajjal. Szelistyéről az 1300 méter magas Magurára kellett felkapaszkodnunk, majd onnan 1800 méter magasságig emelkedtünk, illetve botorkáltunk sötét éjjel a Szelistyéről mellénk adott járőr kalauzolása mellett és nem csekély multságára. Most, hogy visszagondolok a dologra, magam is azt hiszem, hogy nem nyujtottunk valami komoly látványt az apró lovak hátán gubbaszkodva.

Nagy kínok és keservek között értünk éjjel 12 óra ájban az első lakott helyre, a dusi örsre. A Szelistye község előjárósága által előfogatként rendelkezésünkre bocsátott „hátaslovakon” megtett mintegy 40 kilométernyi út után valamenynyien, akik az iskolából voltunk vezényelve, lázasak lettünk és annyira el voltunk fáradva, hogy vacsora sem kellett, csak mindjárt lefeküdtünk és elaludtunk. Annál jobban vacsorázott a két szelistyei bajtárs, akinek ez a már Isten tudja hányszor megtett út csak amolyan kis kirándulásféle volt. A dusi csendőrök reggel azzal bosszantottak, hogy álmunkban mind azt kérdegettük, mikor érünk már Dusra s közben úgy sziszegtünk, mint a kígyók a feltört ülőszervünk miatt.

Másnap aztán — még mindig kétrégtörnyedve — szetnéztünk a dusi örsön. Sok néznivaló nem volt ugyan, mert az örsön kívül a közelben mindössze egy erdőri lak volt és három esztina (juhakol), de az elmaradt egyéb látnivalókért bőven kárpótolt a gyönyörű és remek illatú fenyőerdő, amelynek szinte a kellős közepében feküdt a laktanya.

Dusról július 27-én indultunk tovább Piatra Alba-ra, de már csak öten: két próbacsendő, én és a dusi örsről mellénk adott járőr. A többiek ottmaradtak Duson. A távolság, amit meg kellett tennünk, 20 kilométer volt, de elképzelhetik bajtársaim, hogy milyen gyönyörű csillogokat láttunk fényes nappal is, amikor újra belekásmálódtunk a fanyergékbe. Én nem is sokáig kuporogtam benne, hanem leszállottam és gyalog mentem a dusi járőrrel.

A dusi örsről történt elindulásunk után a Frumosza és Cindrel nevű havasokig folytonosan emelkedtünk. Az előbbi 2008, az utóbbi pedig 2248 méter magas. A gyönyörű, tömött fenyőerdők itt már fokozatosan elmaradtak s már csak szegényesen csenevész, törpefenyők között másztunk felfelé. Útközben mindössze néhány juhnyáját hagytunk magunk mögött, más emberlak a hely sehol nem volt. Mikor a Frumosza-hegy hátán felmásztunk, annak északi oldalán még akkor, júliusban is jéggé fagyott havat találtunk, a Cindrel-hegy oldalában pedig, 2000 méter magasságban, kékeszöldszínű tengerszem tünt elénk, amelyről azt tartják, hogy nincsen feneke. Ebből ered a Csibiu-patak.

Itt tárult először a szemeink elé a Piatra Alba-i csendlőrlaktanya, amely mellett egy pénzügyőri laktanya és néhány isztina volt. Délben láttuk meg az örsünket, de mire leereszkedtünk hozzá, este hét óra lett.

A nyári örsön csak nyáron, rendszerint és legjobb esetben júniustól szeptemberig lehetett tartózkodni. Ezen az időn kívül nem is lett volna értelme, hogy az örs fennálljon, mert a havasi pásztorok is csak ebben az időben tartózkodtak fenn nyájaikkal. Télen, illetve a havazás megkezdése után oda ember fel nem mehetett. Az örsépület fából volt és két helyiségből állott, egy legénységi szobából és egy elkülönített örsirodából. A berendezés, persze, a lehető legszükségyszerűbb volt, mert azt ősszel a legközelebbi állandó örsre kellett szállítani, így butorzat nem volt, csak ágynemű, amit fapriccsekre helyeztünk. Budapest és Nagyvárad után bizony nem sok szórakozást nyujtott ez az Istentől elhagyott nyári örs: egymáson és a pénzügyőrökön, meg az erdőön kívül

csak a rendkívül műveletlen havasi pásztor- és favágó-néppel lehetett érintkezni. Illetve számomra csak lehetett volna, ha a nyelvüket értettem volna.

Na, de azért lassanként csak megszoktam ezt is. A napok csendes egyhangúságban teltek egymásután, az örskörlet egyáltalában nem volt mozgalmas, hiszen jóformán nem volt senki, aki bűncselekményt követhetett volna el. Csak az étkezést nem bírtam sehogy megszokni. Az volt ugyanis a szokás az örsön, hogy levágtak egy birkát, a húsát zsákba gyömösölték és a zsákot az udvaron egy rúdra felakasztották. Amikor hús kellett, abból vágták le naponta a szükséges mennyiséget és főzte meg a román főzőnő a maga módja szerint, amíg el nem fogyott. Én szerettem a juhhúst, de csak paprikásnak vagy gulyásnak elkészítve és úgy természetesen, ha a kiállhatatlan ízű faggyút leszedik róla. De beszélhettem én annak a főzőnőnek, amennyit akartam, ő továbbra is csak úgy csinálta, ahogy addig szokta. Így aztán a legtöbbször csak juhtej és a feleségem által küldött hideg étel volt a tápiálékom. Lehetett még kapni a bácsoknál (román juhászok) túrót és sajtot is, de azt csak addig tudta az ember megenni, amíg meg nem látta, hogyan csinálják.

Az első őrjáratban, ami 72 órás volt, nagyon kifáradtam. Mert csináltam én hosszú szolgálatokat az Alföldön, meg a Dunántúlon is, de ez az állandó hegyre fel-, hegyről lemászás, a járhatatlan ösvényeken való tolytonos kapaszkodás nagyon előveszi az embert. Alighogy elindultunk a laktanyából, máris megkezdtek a 2220 méter magas Stefilea-havasra való mászást. Közben ködbe jutottunk, ami teljesen lehetetlenné tette a tájékozódást, úgyhogy a juhok által taposott úton menve, délelőtt 9 órától délután 1 óráig állandóan csak körben jártunk a havas tetején, amíg a nap a ködöt le nem nyomta a völgybe. De ez aztán felejthetetlen látvány volt. Úgy tetszett, mintha egy végtelen tengerből, ami körülöttünk van, csak az álláspontunk emelkednék ki, felettünk pedig ragyogó napsütés volt. Csak amikor a köd széteszlott, akkor vettünk észre egy több mint százméteres, majdnem fűszerű szakadékot, alig húsz méternyire tőlünk. Ha csak kissé is odébb megyünk a ködben, okvetlenül belezuhanunk. Egyébként aztán nincs olyan terepalakulás, amit az őrjáratunk későbbi folyamán meg ne másztunk volna: kúp, nyereg, teknő, oldal, hát, vízmosás, árok, patak, stb. következtek egymásután nagy változatossággal.

Alkonyattájban egy fűrésztelepre érkeztünk, ahonnan a fűrészelt fát és deszkát sodronykötélpályán szállították Furnika, Dubrun és Bucsecs nyári örsökön keresztül Riuszádra, onnan pedig keskenyágányú vasúton Nagytalmácsra. A kötélpálya a hegycsúcsokon majdnem a földet érte, a csúcsok között azonban sokszor többszáz méter magasságban lebegett. Csak olyankor tartották működésben, ha elég szállítanivaló fa, meg deszka állott már rendelkezésre. Az érdekelt örsök legénységének meg volt tiltva, hogy a kötélpályán utazzanak; állítólag azért, mert az sokszor megállott s a rajta levő egyének életveszedelembé kerülhettek.

A fűrésztelepen a többihez képest aránylag még elég jó pihenőhelyünk volt. Ez a tereptárgyunk volt a legtávolabb az örsállomástól. Természetesen egész éjjel pihentünk, az őrjárat is így volt már előírva, mert éjjel nem lehetett a szakadékos ösvényeken mozogni, még ha holdvilág volt, akkor sem.

Másnap továbbmentünk s most már a Latru-patak mentén megint megkezdődött a keserves hegymászás. Néhány juhaklon kívül sem tereptárgy, sem pedig ember nem volt látható. Pihenőt valamelyik juhakolban kellett volna tartanunk, de azokban olyan rettenetes piszok és hüsz volt, hogy csak az bírta ki, aki hosszabb időn ke-

Angol katonai díszfelvonulás Londonban.

resztül hozzászokott. Később én is jobban hozzászoktam, de az első szolgálatom alkalmával semmiképpen sem akartam ottmaradni, pedig holtfáradt voltam. Örömmel fogadtam hát a járőrtársam közlését, hogy onnan nem messze egy erdőöri lakot tud, ahol jobban lehet pihenni. Jóllehet nagyon fáradtak voltunk és már szürkülni is kezdett, mégis elindultunk. A járőrtársam azonban, szerencsétlenségünkre, eltévesztette az irányt s a keresett erdőöri lak helyett mindössze egy elhagyott kunyhót találtunk, amit régebben favágók használtak. A havas eső elől, amely állandóan vert bennünket, kénytelenek voltunk ebben az elhagyott kunyhóban meghúzodni éjjelre. Köszönet azonban nem sok volt benne, mert az, a benne talált leírhatatlan piszoktól eltekintve, annyira tele volt valami nagy vörös bolhával, hogy mire a nedves és sötét időben nagynehezen megtalált és összeszedett forgácsból tüzet gyújtottunk, már tele is lettünk velük. Hihetetlen kínokat állottunk ki, az egész testünk sajgott a fájdalomtól, mintha valami maró folyadékkal öntöttek volna le. Alvásról természetesen szó sem lehetett. Ilyen kínos éjszakát még nem állottam ki soha addig, azután már volt részem benne többször is. Szinte véresre dörzsöltük magunkat egész éjjel. Alig vártuk a reggelt, hogy holtrafáradtan és kimerülten bár, de meneküljünk a pokoli szenvedéstől és folytassuk tovább a szolgálatot. Az álmatlan éjjel dacára is, erőnk teljes megfeszítésével meneltünk, hogy az előírt időre pontosan bevonuljunk.

Nagyjában így folyt le minden szolgálat ezen a ha-

vasi őrson később is, legfeljebb csak annyiban különböztek az elsőtől, hogy egyre jobban megszoktam a viszonyokat. Ezt az első szolgálatot csak azért írtam le részletesebben, mert ennek a benyomásai maradtak még legélénkebben emlékezetemben. Elsősorban fiatalabb bajtársaimnak akartam képet adni az ottani szolgálati viszonyokról, akik nem ismerik Erdélyt.

A havasi őrökön hetenként egyszer kaptunk postát. Szelistyéről hordta lóháton a 68 éves „bágye Dumitru”, az öreg román postás, akinek oda-vissza százhusz kilométert kellett megtennie a postával. A postai küldemények sértetlenségére azonban nem helyezett nagy súlyt az öreg, mert ahányszor a feleségem élelmiszert küldött Nagyváradról, a csomag mindig feltörve, az élelmiszer megdézsmálva és összevevissza keverve érkezett meg hozzám. Amikor románul tudó bajtársaim útján „bágye Dumitru”-tól ennek oka felől érdeklődtem, rettenetesen tiltakozva esküdözött, hogy így meg úgy szakadjon le a keze, ha hozzányult valamihez.

Ki akartam fogni az öregem. Írtam a feleségemnek, hogy a legközelebbi alkalommal tegyen a csomagba egy üveg denaturált szeszt, de ne zárja le erősen, hogy könnyen ki lehessen bontani. Nem értem el vele semmit. Éppen úgy hiányzott belőle a szokásos porció, mint minden egyébből. Amikor pedig próbát tettem és magam is megkínáltam az öregemmel vele, minden további nélkül megitta s levegő után kapkodott ugyan, de azután csak annyit mondott utána: „Vai, batel Dumnezeu, asa rachie tare

Portyázó perzsa csendőrpár.

fierbe la Oradea Mare! (Tyűh, az Isten verje meg, hát ilyen erős pálinkát főznek Nagyváradon!) Ezzel az ügy el volt intézve és én belenyugodtam a sorsomba, hogy Dumitruval egy kosztom kell lennem.

Minél jobban haladtunk az ősz felé, annál ritkábban tudott feljönni hozzánk Dumitru a postával a nagy havazás és a szél miatt. Volt úgy, hogy három hétben csak egyszer kaptunk postát s az én élelmiszeresem még jobban összetörve, még hiányosabban érkeztek meg, többször pedig már meg is romolva.

A leírás után azt gondolhatná az olvasó, hogy az ilyen havasi őrökön pokol volt a szolgálat. Pedig nem. Kétségtelen, hogy nagyobb testi megerőltetéssel járt, mint az ország egyéb részeiben, de egyébként megvolt annak is a maga szépsége. Gyönyörű vidékeken, az igazi, szabad természetben olyan egészséges volt az ember, mint a makk. Lehet, hogy az olyan városi csendőrök, akik mindig csak az aszfalton szeretnének járni, nem nagyon szívesen mentek havasi őrre, de az erdélyi csendőrök legnagyobb része nagyon szívesen szolgált ott. Különösen szívesen mentek a nyári őrökre, mert azokon az ember úgyszólván az egész nyári zsoldját megtakarította a három—négy hónap alatt, amíg fenn volt. Ott ugyan a legpazarlóbb csendőr sem tudta a pénzét semmire sem elkölteni.

A szolgálatunk inkább csak határszéli szolgálat volt, egyéb nem igen adódott, még kihágás sem. Nagy esemény volt, ha itt-ott egy-egy birkalopás előfordult, de a tettest többnyire maguk a csobánok is megkerítették; jól ismerték egymást s tudták, hogy mikor kinél kell kereskedni. Kölcsönbe ment.

A nyári őröket minden nyáron megszemlélte egyszer a szakasparancsnok úr, sőt néha a szárnyparancs-

nok úr is. Még a másféle idegen ember is ritkaság volt egy ilyen nyári őrön, hát még a tiszt elöljáró: úgy örültünk a hadnagy urunknak, mikor megláttuk, mintha valami kedves vendégünk jött volna, még ha a szemle alkalmával egy kicsit meg is szedte az őröt.

Igy telt el az én szolgálatom a Piatra Alba-i őrön, egészen 1914 október második feléig, amikor aztán lejöttünk és engem a nagydisznódi őrre osztottak be. Bizonyosan van sok olyan bajtársam, aki sokkal több időt töltött nyári őrön, mint én s aki többet is tudna róla írni, mint én; mégis, azt hiszem, hogy azért nekem is sikerült egy és más olyan dolgot írni, amiből csonka-magyarországi bajtársaim fogalmat alkothatnak egy kis darabjáról ennek az istenáldott földnek, amely nemcsak volt a mienk, hanem lesz is!

Értekezés portyázások alkalmával.

írta: BARASICS KÁLMÁN alhadnagy (Keszthely).

A Szut. 64. pontja szerint a csendőr „működési területének állandó portyázása által büntetendő cselekmények elkövetését megakadályozza”.

Hogy akadályozza meg a járőr a büntetendő cselekmények elkövetését? Elsősorban úgy, hogy az egyes terptárgyaknál különböző napszakokban, az időjárásra való tekintet nélkül gyakran megjelenik. Ellenőrzések és utánportyázások alkalmával az egyik járőr a másikat követi s így a bűnözőket megjelenése által félelemben és bizonytalanságban tartja, mert sohasem tudhatják, hogy mikor és melyik irányból lephetik meg őket a csendőrök.

Ilyenmódon azonban csak az alkalmi bűnözőket lehet elriasztani, a szokásosokat a járőr pusztán megjelenése nem igen izgatja. Ezek igyekeznek a csendőröket minden irányból megismerni s ha azt látják, hogy azok csak portyáznak, de keveset érdeklődnek, akkor már vajmi keveset törődnek velük. Ha ellenben a csendőrök portyázásaik alkalmával állandóan, behatóan és minden irányban érdeklődnek, ez ugyancsak tudomásukra jut a bűnözőknek, ez már jobban aggasztja őket s ekkor már megmondják, hogy vajjon érdemes-e büntetendő cselekményt elkövetni vagy sem; hisz a csendőrök mindig és mindenütt büntetendő cselekményeik után érdeklődnek, még ha nem követtek is el semmit. Az állandó portyázás tehát nem elegendő ahhoz, hogy a büntetendő cselekmények megakadályoztassanak, hanem ahhoz az állandó és minden irányban való érdeklődés is szükséges.

A Szut. hivatkozott pontjának 2. alpontja elrendeli, hogy a csendőr az „elkövetett büntetendő cselekmények felől tudomást szerez, azok tetteseit kinyomozza és az illetékes bíróságnak vagy hatósághoz feljelenti, illetőleg átadja”.

Ez a pont a már elkövetett büntetendő cselekményekről beszél. „Tudomást szerez” róluk a csendőr, de hogyan? Legtöbbször úgy, hogy azt feljelenti nála vagy az őrparancsnokságnál. A rossz csendőr ezt is várja, gondolva, hogy akinek baja van, jelentkezék vele. Ez pedig baj, mert a járőröknek vajmi ritkán jön „magától” a tudomásukra olyan büntetendő cselekmény, ahol nincs panaszos. Ennek az az oka, hogy az értekezés felületes. A járőrök értekezése legtöbb esetben mindössze abból áll, hogy megkérdezik a községi bírót, éjjeliőrt, majorgazdát, stb., hogy „mi ujság”. A felelet rá: „Semmi”. Ezzel az értekezés be is fejeződött. Ilyen értekezés mellett azonban a járőröknek büntetendő cselekmények vagy egyál-

talán nem, vagy pedig csak elkésve vagy véletlenül jutnak tudomására.

A községi bírótól, éjjeliőrtől stb. nem is lehet zokovenni, ha a hozzáintézett rövid kérdésre rövid feleletet ad, hiszen mindegyiknek megvan a maga gondja-baja s a más bajával nem sokat törődik, különösen, ha őt nem érinti. A csendőrnek kell tehát őket reávezetnie, hogy beszéljenek, ami nem nehéz, ha a csendőr is beszédes velük, a legkülönbébb dolgokra tereli a szót és nem elégszik meg a szokásos felelettel, hogy nincs semmi újság. Nem szabad az értekezést túlrövidre szabni; annál kevésbé, miután arra — különösen a jelenlegi portyázási kiszabás mellett — bőven van ideje.

Értekezés közben a szokásos „mi újság”-ra kapott „nincs semmi” felelet után át kell térni legalább is az előfordulni szokott büntetendő cselekményekre. Meg kell kérdezni, egyenként és külön-külön, hogy nem történt-e lopás, verekedés, tüzeset, nem járt-e valami gyanus idegen a községben, pusztán stb. Nem kering-e valami hír, amiről csak úgy suttogva beszélnek? Aztán az úgynevezett értekezéssel nem szabad kizáróan a községi bíróra vagy az előjáróság tagjaira támaszkodni, mert minderről ők sem tudhatnak; de meg nekik is lehet valami targonatnivalójuk. Akivel csak feltűnés nélkül lehetséges és aki megbízhatónak látszik: szóba kell állani. Magzat-elhajtásról pl. a községi bírónak nem igen szokott tudni, az asszonyok azonban annál jobban. Szülésznők rendszerint nem árulják el egymást stb. Egyszóval tudni kell, hogy kitől mit kell kérdezni és mit lehet megtudni.

Ha a járőrök az értekezés során csak a fentiekre terjeszkednek is ki, nem történhetik meg, hogy legalább a nagyobb büntetendő cselekményekről tudomást ne szerezzenek. De nem történhetik meg például az sem, hogy egy olyan bűncselekményről, amilyent a közelmúltban nyomoztam és amit éveken át szakadatlanul űztek, amiről a községben és környéken mindenkinek tudomása volt, — csak a csendőrök ne tudjanak. Egy főintéző ügyéről volt szó, aki egy egész környék fiatalságával közel három évig már majdnem egészen nyíltan fajtalankodott, anélkül, hogy a csendőrök rájöttek volna.

Ezzel kapcsolatban még egy másik hibára szándékozom rámutatni, amit ugyancsak a járőrök, portyázások alkalmával, elkövetnek.

Bár a Szut. 361. pontja határozottan elrendeli, hogy „a kocsmákat, lebujszókát és azokat a nyilvános vagy a közönségnek nyitva álló helyiségeket, amelyekben a közbiztonságra veszélyes egyének szoktak tartózkodni, a járőrök mindig keresse fel” stb., a járőrök ezen pont követelményének nem igen felelnek meg, inkább csak a Szut. 89. pontjában foglaltakat tartják szem előtt, amely a belépést megengedi, de nem teszi kötelezővé. Portyázások és nyomozások alkalmával a falusi és az útszéli kocsmákban a járőrök minden alkalommal — kivéve, ha ott tánc vagy zajos mulatság folyik — nézzenek körül. Abban az esetben sem szabad az ilyen kocsmákat figyelmen kívül hagyni, ha ott tánc vagy zajos mulatság folyik, de ilyenkor bemenés helyett a járőr a kocsmárost vagy alkalmazottját hívassa ki s úgy érdeklődjék az idegenek és a mulató vendégek kiléte iránt.

A helybeli bűnöző egyének is, akik rendszerint munkakerülő, dologtalan egyének, idejük nagy részét a kocsmákban töltik; az utazó bűnözők, körözöttek, kommunista-gyanus egyének és a csavargók is leginkább a kocsmákban találhatók fel, vagy legalábbis ott szerezhet a járőr tudomást róluk. Az ilyen egyének rendszerint azért keresik fel a kocsmákat, mert leginkább ott találnak olyan embereket, akikre szükségük van. Nem ritkán, tapintatos

módon, ott tudakolják meg, hogy hol kínálkozik alkalom olyan bűncselekmény elkövetésére, amely „kifizeti magát”.

Ha a járőrök az ilyen helyiségeket rendszeresen felkeresik és ott a gyanus és idegen egyének után érdeklődnek, a vendéglős később már restelleni fogja, hogy sohasem tud a járőröknek adatokat nyújtani, így valahányszor idegen egyén vetődik be hozzá, mindannyiszor eszébe jut, hogy a csendőrök mindig gyanus egyéneket keresnek, hátha az éppen hozzá betévedettet is keresik. Az idegent alaposan szemügyre veszi, igyekszik kilétét, foglalkozását, utazásának célját stb. megtudni, sőt távozásakor megfigyelni, hogy mely irányba távozik és a legközelebbi alkalommal a járőröknek adatokkal szolgál, sőt, ha az idegen neki gyanusnak tűnik fel, igyekszik a csendőrséget értesíteni.

A járőrök, ha a kocsmárosokat ügyesen bevezetik és kioktatják, jó segítőtársat találhatnak bennük. Semmi szín alatt sem szabad azonban a kocsmában a járőrök enni vagy inni, vagy ott huzamosabb ideig tartózkodni, mert akkor a kocsmáros azt fogja gondolni, hogy a járőrök érdeklődése csak ürügy arra, hogy a kocsmába bemehessenek, a tulajdonképpeni céljuk azonban az evés, ivás vagy a szórakozás. Ilyen esetben a kocsmáros megszűnik segítőtárs lenni.

Egyszóval nem elég csak a puskát felvenni és az örskörletet leportyázni, mert akárhányszor teszi is ezt a csendőr, félmunkát végez, ha csak a lábaival portyázik és nem a fejével is. Ahhoz, hogy az ember egy örsjáraton végig tudjon menni, nem kell semmiféle kiképzés, azt akárki meg tudja csinálni. Az a jó csendőr, aki nemcsak megy, hanem mindenütt ott is van, nemcsak néz, hanem lát is s nemcsak hall, de meg is hall mindent, ami a közbiztonságot érdekli. Sok csendőr kényelmesebbnek találja, hogy a községbe érkezése után mindjárt a község házára vagy a pihenőhelyre menjen és ott a panaszosokat várja, minthogy maga járjon utána, nincs-e valakinek panasza, vagy hogy nem lehet-e neki panasza valaki ellen.

Igen helyesen mondja a Szut. 450. pont utolsó bekezdése, hogy „... a csendőrnek feltétlenül kell annyira és olyan összeköttetéssel rendelkeznie, hogy minden, hivatalból üldözendő büntettről és vétségről okvetlenül tudomást szerezzen még akkor is, ha emiatt nála feljelentést nem tettek is és hogy ott, ahol ez meg nem történik, a csendőrt a legtöbb esetben mulasztás terheli.” Nagyon természetes, hogy az itt említett „összeköttetések” alatt nem kizáróan csak a besúgókra gondol az utasítás, hanem általában azokra az emberekre, akik a csendőrnek besúgás nélkül is segítségére vannak vagy lehetnek. Mert amilyen hiba, ha egy örsnek egyáltalában nincsen besúgója, éppen olyan hiba az is, ha egy másik örs kizáróan a besúgóira akar támaszkodni. Mert abban rejlik a csendőrnek a közbiztonsági szolgálatra való alkalmassága és tehetsége, hogy érti-e és megtalálja-e a módját, hogy mindent tudjon s mindent lásson. Csak az a csendőr igazán lelkiismeretes, aki minden portyázása alkalmával erre gondol és erre törekszik.

Istennel ne mérközzék emberfia; hahogy fellázadva fejével a csillagokat érinti, bizonytalan lába sehol sem áll szilárdan s vele felhők és szelek játszadoznak. Am, ha erős, velős csontokkal megveti lábát a jól megalapozott tartós földön, még annyira sem ér föl, hogy a tölgyvel vagy szőlőtökével mérje össze nagyságát.

GOETHE.

A szombathelyi kerületi parancsnokság parancsa a Csendőrségi Lapokról.

M. Kir. szombathelyi III. csendőrkerületi parancsnokság.

147—1931. sgt. szám.

Valamennyi alárendelt parancsnokságnak és gazdasági hivatalnak!

Szombathely, 1931 január 24.

Az elmúlt év alatt örömmel konstatáltam, hogy alárendeltjeim a *Csendőrségi Lapok*-ban sűrűn helyeztek el értékes cikkeket és különösen a nyomozási feladatok megoldása körül buzgólkodtak szép sikerrel.

Amidőn az idevonatkozóan általam összeállított statisztikai adatokat közzéteszem és a cikkíróknak köszönöm tevékenységükért a Szolgálat nevében teljes elismerésemet fejezem ki, felszólítom összes alárendeltjeimet, hogy magas színvonalon álló szaklapunkat, amely nemcsak szórakoztat, hanem tanít, irányít és sok hasznosra és szépre ösztönöz, a folyó évben ugyanazzal a szeretetteljes lelkesedéssel támogassák, amint azt a múlt évben tették.

1. A megjelent 35 csendőrségi szakcikkből a kerület állományába tartozók közül:

Posszert Jakab százados 3,
Benedek Mihály százados 3,
Csepi Béla százados 2,
Báró Béla százados 1,
Prettenhoffer Andor százados 1,
Camerle Rajmond százados 1 szakcikket írt.

2. A megjelent 36 tanulmányos nyomozásból a kerület állományába tartozók közül:

Posszert Jakab százados 1,
Kuntár János tiszthelyettes 2,
Csornai örs 1,
Sárvári örs 1,
Bédek Mihály tiszthelyettes 1 nyomozást írt le.

3. A megjelent 27 szépirodalmi cikkből a kerület állományába tartozók közül:

Székely István tiszthelyettes 2,
Nagy Lajos őrmester 2 cikket írt.

4. A megjelent 4 nyomozási feladatból *Posszert Jakab* százados írt 2 feladatot.

5. A pályázati feladatok 1322 megfejtője sorában a kerület állományába tartozók közül:

Kolozsvári Gyula tiszthelyettes 22,
Menyhárt István törzsőrmester 20,
Lakatos István törzsőrmester 16,
vitész Ambrus András tiszthelyettes 11,
Dóczi István őrmester 9,
Pál Sámuel tiszthelyettes 8,
Molnár János tiszthelyettes 7,
Kaidácsi János őrmester 6,
Marton Mihály tiszthelyettes 5,
Mészáros Lajos őrmester 5,
Kálmán Imre törzsőrmester 5,
Kási Pál tiszthelyettes 4,
Nagy Gyula őrmester 4,
Németh István tiszthelyettes 4,
Gálos János tiszthelyettes 4,
Módos Gergely törzsőrmester 4,
Porpáczi Gyula tiszthelyettes 3,
Havrilla Ferenc tiszthelyettes 3,

Horváth György tiszthelyettes 3.

Vincze György őrmester 3,

Lojer János őrmester 3,

Nemes János őrmester 3,

Farkas István őrmester 3,

Gál József törzsőrmester 3,

Balázs Imre csendőr 3,

Kampf Ferenc csendőr 3,

Mikos Imre csendőr 3,

ezenkívül még 11 fő 2—2.

53 fő 1—1 feladatot fejtett meg.

A kerület állományába tartozók közül tehát 242 megfejtő volt.

6. Jutalmat kapott összesen 39 fő. Ebből a kerület állományába tartozók közül jutalmat kapott:

Marton Mihály tiszthelyettes olajfestményt,

Pál Sámuel tiszthelyettes szivartárcát,

vitész Ambrus András tiszthelyettes levéltárcát,

Molnár János tiszthelyettes zsebórát,

Porpáczi Gyula tiszthelyettes zsebórát,

Menyhárt István törzsőrmester zsebórát,

Lakatos István törzsőrmester önbortvakészletet,

Dóczi István őrmester zsebórát,

Mészáros Lajos törzsőrmester könyvet,

Csordás József őrmester gyalogtiszti kardot.

A kerület állományába tartozók közül tehát 10 fő kapott jutalmat.

Szopkó ezredes s. k.
kerületi parancsnok.

CSENDŐR LEKSZIKON.

32. Kérdés. *Hogyan történjék a postarendelelet szellemének megfelelően az olyan borítékok címzése, amelyekben több parancsnokságnak szóló üggydarab van? Lehet-e a polgári hatóságoknak szóló üggydarabokat kézbesítés végett csendőrparancsnokságok postájában felterjeszteni vagy leadni?*

Válasz. A folyó évi 2. számunkban adott 10. lekszikonválaszunkban kifejtettük, hogy az úgynevezett postarendelelet főcélja az, hogy a csendőrség minél kevesebb hivatalos levelet adjon postára. A megtakarítás lényege abban van, hogy ha egy csendőrparancsnokságnak ugyanarra az állomásra, több csendőrparancsnokság címére kell hivatalos levelet küldenie, akkor nem helyezi valamennyit külön borítékba, hanem valamennyit egy parancsnokság címére küldi meg, amely azután a szétoztásról gondoskodik. Ennek az úgynevezett közvetett postázásnak azonban csak akkor van értelme, ha ezáltal valóban megtakarítást érünk el. Semmi szükség sincsen tehát közvetett postázásra, ha az nem jelent megtakarítást. Vagyis például: az egyik külörsnek hivatalos levelet kell küldenie a kerületi parancsnokság székhelyén levő örs számára. Megtakarítást jelent-e, ha az elküldő örs a levelet nem közvetlenül a címzett örsnek, hanem a kerületi parancsnokságnak címezi azzal a céllal, hogy azt majd a kerületi parancsnokság postázza a helyi örs részére kézbesítse? Nem jelent megtakarítást, mert egy levelet így is, úgy is el kell küldeni, a postaköltség szempontjából pedig mindegy, hogy a levél a kerületi parancsnokságnak, vagy az annak székhelyén levő örsnek volt-e címezve.

Más az eset akkor, ha az a bizonyos külörs nemcsak a kerületi parancsnokság székhelyén levő örs számára, hanem

ugyanakkor az ugyanott levő szárnyparancsnokság számára is küld egy-egy ügydarabot. Ebben az esetben ugyanis a két ügydarabot egy borítékba helyezi és a kerületi parancsnokság címére küldi el, jóllehet abban a kerületi parancsnokságnak szóló ügydarab sincsen. A kerületi parancsnokság postázója azután kézbesíti a darabokat a helyi szárny és örs számára. Ebben az esetben megtakarítás szempontjából egyre ment volna ugyan, ha az elküldő örs a borítékot nem a kerületi, hanem a címzett szárnyparancsnokságnak címezte volna s a szárnyparancsnokság kézbesítette volna a helyi örs számára, de a rendelet úgy intézkedik, hogy az ilven, úgynevezett többes leveleket kerületi parancsnokság székhelyén mindig a kerületi, osztályparancsnokság székhelyén pedig az osztályparancsnokságnak kell elküldeni és pedig akkor is, ha abban a címzett kerületi, illetve osztályparancsnokság számára egy ügydarab sincsen. Azért rendelkezik így a rendelet, mert a kerületi és osztályparancsnokságoknak külön postázójuk van, nem lenne tehát értelme, hogy a helyi kézbesítéssel a postázón kívül még olyan parancsnokságokat is megterheljünk, amelyek postázóval nem rendelkeznek.

Ha olyan állomáshelyre kell különböző csendőrparancsnokságok címére többes postát küldeni, amely nem kerületi, sem pedig osztályparancsnoksági székhely, akkor legcélszerűbb a borítékot mindig annak a legmagasabb parancsnokságnak a címére címezni, amely számára a borítékban ügydarab van. Vagyis pl. ha a szárnyparancsnokságnak és az állomáshelyén levő örsnek is küldünk ügydarabot, akkor a borítékot a szárnyparancsnokságnak címezzük s az gondoskodik arról, hogy az örsének szóló ügydarabot helyi kézbesítővel kézbesítse. Ezt sohasem szabad fordítva csinálni, vagyis magasabb parancsnokságnak szóló ügydarabokat sohasem szabad kézbesítés végett alsóbb parancsnokság borítékjába tenni.

A szolgálati utat csak előlíró parancsnokságokkal és a saját gazdasági (törzsgazdasági) hivattal szemben kell tartani, feljebbvaló vagy egyenrangú parancsnokságokkal szemben szolgálati út sincsen. Ha tehát az örs a saját gazdasági hivatalának akar jelentést küldeni, azt a szakaszparancsnok postáival terjeszti fel; a szakasz a szárnyhoz a szárny az osztályhoz, az osztály pedig a saját gazdasági hivatalához továbbítja. Egy hivatalos levelet tehát az örs megtakarított. Ha azonban az örsnek ugyanezt a jelentést idegen gazdasági hivatalhoz kell elküldenie, akkor már nincs értelme annak, hogy azt szolgálati úton teriessze fel, mert ha a jelentés felmenne is, pl. a saját osztályparancsnokságig, azt az utóbbinak az idegen gazdasági hivatal számára szintén csak postára kellene adnia. Már pedig, ha ez így van, akkor a szolgálati út csak felesleges késedelmet jelent, megtakarítást ellenben semmit, mert a kincstár szempontjából mindegy, hogy a levelet az örs vagy az osztály adja-e fel.

A szabály tehát egyszerű: Ha egy állomásra csak egy ügydarabot kell küldeni, akkor azt mindig közvetlenül a címzett parancsnoksághoz kell elpostázni; ha ugyanarra az állomásra több levelet kell küldeni, akkor a borítékot kerületi és osztályparancsnokság székhelyén a kerületi, illetve osztályparancsnokságnak (ugyanazon az állomáson a magasabbnak), más parancsnokság székhelyén pedig annak a legmagasabbik parancsnokságnak kell címezni, amelynek szóló ügydarab a borítékban van.

A polgári hatóságokkal (bíróóságokkal, főszolgabíróval, rendőrkanitánvságokkal) való levelezésnél szintén lehet takarékoskodni, itt azonban vigyázni kell, nehogy a takarékosság fölösleges késedelmet okozzon az ügydarabok továbbításában. Nézetünk szerint mindazoknak a polgári bíróóságoknak és hatóságoknak szóló ügydarabokat, amelyek az előlíró szakaszparancsnok vagy szárnyparancsnokság székhelyén vannak, a szakaszparancsnok, illetve a szárnyparancsnokság közvetítésével lehet beküldeni. Például, ha a főszolgabíró vagy a járásbíróóság a szakaszparancsnok székhelyén van, akkor az azoknak szóló ügydarabokat bele lehet tenni a szakaszparancsnok borítékjába. A szakaszparancsnok azután kézbesíti azokat, amihez természetesen a helyi örs naposát igénybe veheti. Hasonló módon, vagyis szolgálati úton lehet felterjesztetni azoknak a polgári hatóságoknak az ügydarabait is, amelyek a szárnyparancsnokság székhelyén állomásoznak. Az ilyen ügydarabok keresztülmennek a szakaszparancsnokon, onnan a szárnyparancsnoksághoz és a szárnyparancsnokság kézbesíteti azután a polgári hatóságokhoz.

Ifjuságunk hibáit nem szabad öregségünkbe átvinnünk, mert az örekor úgyis magával hozza a saját fogyatékoságait.

GOETHE.

Azoknak az örsöknek, amelyeknek szakaszparancsnoka vagy szárnyparancsnoksága osztály- vagy kerületi parancsnokság székhelyén van, az ugyanezen székhelyen levő polgári hatóságoknak szóló leveleiket — úgy, mint a szakasz- vagy szárnyparancsnokságnak szólókat — a kerületi, illetve osztályparancsnokság címére kell küldeniök, amelynek postázója azokat a polgári hatóságok számára éppen úgy kézbesíti, mint a csendőrparancsnokságok számára szólókat.

Nagyon természetes, hogy ugyanezt az eljárást fordítva is lehet követni, vagyis az előlíró parancsnokság is leadhat egy polgári hatóságnak szóló levelet valamely, az illető hatóság székhelyén állomásozó alsóbbfokú csendőrparancsnokságnak kézbesítés végett.

Természetesen nincsen helye az ilyen közvetett postázásnak a polgári hatóságokkal szemben, ha határidőre felterjesztendő ügydarabról van szó, vagy ha a késedelemből kár vagy hátrány származnék. Ilyen esetben az ügydarabot a polgári hatóság címére éppen úgy külön borítékban kell elküldeni, mint eddig.

A helyi viszonyok, a vonat- vagy postaközlekedés természetesen mind befolyásolják, hogy a polgári hatóságokkal való közvetett levelezést mindenütt meg lehet-e valósítani. Jó szolgálatot tesznek az ügynek azok a szárnyparancsnokok, akik ezt a szárnyuk területét illetően helyi viszonyaiknak megfelelően szabályozzák.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

„Éljen a m. kir. csendőrség“

Írta: KAINCZ FERENC nyug. g. tiszthelyettes (Szeged)

Mint fiatal II-od altiszt, 1909. évben Orsován teljesítettem szolgálatot. December 24-én d. u. 2 órakor parancskiadás volt, midőn egy ismeretlen munkásember nyitott be a legénységi szobába és izgatottan jelentette, hogy az Orsova-vasúttelepi részen, a Csernafolyó partján lévő háza kertjében egy ismeretlen meggyilkolt fiatalember hullája fekszik.

— Na, fiúk — szóltam az együtt ülő csendőrbajtársaimhoz —, úgylátszik vége a boldog karácsonyi ünnepeknek. Valaki gondoskodott a lehető legjobb szórákozásunkról. — De hát ilyen a csendőr sorsa. Járásparancsnokom nem lévén otthon, nekem kellett intézkedni.

Nem volt nehéz kijelölni a szolgálatba vezénylendő csendőröket, mert mindannyian, mint egy ember, jelentkeztek. Kijelöltem tehát magam mellé három csendőrömet, felszereltünk és siettünk a helyszínére. Nem volt messze, de amire odaértünk, már elég tekintélyes tömeg verődött össze, mely legnagyobb bosszankodásunkra széttaposott és megsemmisített minden nyomot.

A kíváncsiak eltávolítása után, nyomban hozzáfogtunk a hulla kilétének megállapításához és a bűnjelölő biztosításához. A hullát nem ismerte senki a jelenlévők közül. Kék munkásruha volt rajta, mezitláb és hadonfővel. Kalapja és csizmája nem volt a helyszínén. Hasra fordulva, vértócsában feküdt. Testén több készsúrás volt. Kívül a kerítés mellett kb. egy négyzetméter pázsitos területen (a többi kukoricaföld volt) egy összetépett, vérrel összemázolt munkakönyvet találtunk. Ösz-

sze nem tépett levelei között egy 10 koronás bankjegy rejtőzködött.

Az összeillesztett levelekből megállapítottuk, hogy a hulla valószínűleg Szegő Pál* 19 éves, fűtő foglalkozású, zlaticai illetőségű egyéné. Ezenkívül találtunk egy berlinerkendődarabot, melyet szintén biztosítottunk. Bár — szerintünk — eléggé figyelmesen átvizsgáltuk a helyszínét, mást, mint az említett tárgyakat, nem fedeztünk fel. Dulakodás helye látszott ugyan, de tekintve, hogy az eset megtörténte éjjelén eső volt, így nem volt nehéz az odagyült közönségnek a nyomokat teljesen megsemmisíteni.

A helyszíni szemle megtartása után az esetet a helyi kir. járásbírósnak bejelentettem, honnan a bizottság nemsokára a helyszínére ki is szállott. Jelentésem meghallgatása, valamint a bírói helyszíni szemle megtartása után a járásbíró úr a hullának a hullaházba való beszállítását is mert már időközben este lett, a hullának másnap reggel 9 órakor leendő felboncolását rendelte el. Engem arra kért, hogy igyekezzünk a tettes kilétét lehetőleg minél előbb kideríteni.

Igen ám, de még jóformán azt sem tudtuk, hogy ki az áldozat. Mert a talált munkakönyv bizonyítani látszott a hulla kilétét, de akkor még arra is lehetett gondolni, hogy hátha másé volt a könyv. Nekiláttunk tehát a munkának. Aznap este 9 óráig megállapítottuk, hogy a meggyilkolt az Orsova-vasúttelepi petróleum-finomító gyárban dolgozott és tényleg Szegő Pálnak hívják. Innen december 23-án, 13 korona fizetésének felvétele után azzal távozott el, hogy Petrozsényba utazik és ott vállal munkát. A vasútállomás portásától megtudtuk még azt is, hogy a meggyilkolthoz hasonló alakú és kinézésű fiatalember megelőző este volt az állomás várótermében érdeklődni, hogy mikor megy vonat Petrozsény felé, de midőn megtudta, hogy csak másnap reggel, onnan eltávozott. Hogy hová, nem tudja.

Nagyon örültünk ennek az első eredménynek. Sokat reméltünk még a boncolás eredményétől.

Másnap reggel 9 órakor pontosan megejtették a boncolást. Ennek során az orvosok megállapították, hogy a gyilkosság egy igen éles és hosszú pengéjű késsel (lehetett katonai szurony is) követtetett el. A meggyilkolt törzsén és végtagjain 15 késszúrás találtatott.

A legnagyobb kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság a városszámba menő Orsova község lakossága körében nagy feltűnést keltett s szinte le lehetett olvasni az emberek arcáról, hogy mennyire várják a csendőrségtől a rejtélyes gyilkosság elkövetési módjának és a tettes kilétének felderítését.

Mi sem természetesebb, hogy a legnagyobb buzgalommal láttunk hozzá a tettes kilétének felderítéséhez. De nem pihentünk addig sem, míg a boncolás folyt. Az egyik járőr puhatolt és megállapításokat eszközölt a községben. Ennek során megállapította, hogy a gyilkosság elkövetésének estéjén a Cserna-folyó partján lévő sörházban a munkásság táncmulatságot tartott, melyen az akkor Ada-kaleh szigetén vezényelve volt cs. és kir. 29. gy.-e. 2. szakaszának katonái közül is többen résztvettek. A mulatság befejezése után ismeretlen egyének összeverekedtek s ezek között katonák is szerepeltek.

Nagy volt az öröm, mert hisz az orvosok megállapítása szerint a gyilkos eszköz lehetett katonai szurony is. Már pedig a verekedésben katonák is résztvettek s így biztosra vettük, hogy a tettest vagy a tetteseket fel-

tétlenül a katonák között kell keresnünk. Igaz, hogy nem volt megállapítható, hogy az áldozat résztvett-e a táncmulatságon, de ezt feltételeztük.

Magam mentem át Ada-kalehra, ott a parancsnok úrnak jelentettem jövetelem okát. A legnagyobb előzékenységgel adott engedélyt az illető katonák kikérdezésére és a kimaradási engedélyeket is rendelkezésemre bocsátotta. Kikérdeztem mindazokat, akik kimaradási engedéllyel rendelkeztek, szuronyukat is megvizsgáltam, de bizony semmi eredményt sem tudtam elérni.

Roppant bosszantott az eredménytelenség. Ezzel újból eltelt egy nap és semmi felmutatható eredmény. Egyelőre nem maradt más hátra, mint az örskörletben volt szokásos büntetéseket sorra kikérdezni, hátha az vezetne valamilyen irányban eredményre. Itt is hiába valónak bizonyult minden. A legnagyobb körültekintéssel és figyelemmel eszközölt kikérdezés s egyeseknél megejtett házkutatás és személymotozás sem segített.

Újból eltelt egy fáradságos nap és a tettes kilétét illetőleg még mindig nem rendelkezünk a legcsekélyebb támponttal sem.

Ha valakivel találkoztunk, rögtön azzal állt elő: „Na, megvan-e már a tettes, ki a tettes?” stb. Szinte rosszul éreztük magunkat, ha ismerőssel találkoztunk, mert mindeniknek volt valami kérdezni valója. Megnehezítette a nyomozás folytatását az a körülmény is, hogy Orsova hármass határszél lévén, igen nagy volt az idegenforma. Így, bármilyen irányban elindultunk, vég-eredményében oda lyukadtunk ki, hogy téves nyomokon járunk.

Szinte irtóztunk már attól a gondolattól, hogy hátha nem sikerül kideríteni a tettes személyét. Mit fog szólni az a közönség, amely bizva bízik a fáradhatatlan csendőrség leleményességében.

De nem veszítettük el reményünket, minél nehezebbé vált a feladat megoldása, annál nagyobb ambícióval feködtünk bele a rejtély megfejtésébe. Elvégre nem lettünk volna csendőrök és nem lettünk volna méltók elődeink által kivívott jóhírnévre, ha az utunkba gördülő akadályoktól visszariadunk.

Elkövetkezett a negyedik nap is és még mindig nem volt eredmény. Már a megelőző napokban is folyton az motoszkált az eszemben, hogy esetleg valamit figyelmen kívül hagyunk a helyszíni szemle megejtése alkalmával. Éppen ezért elhatároztam, hogy kimegyek a helyszínére s ott újból szemlét tartok, hátha valamilyen támpontot találok, amely kivezető út lenne, kényelmetlen, szorult helyzetünkből. Amint a helyszínén megjelentünk, vizsgálódás közben arra lettem figyelmes, hogy a kerítés melletti gyepes területen búzapelyva van elszórva. De ez olyan kevés mennyiség volt, hogy a felületes szemlélő észre sem vette. S ha észre is vette, aligha tulajdonított volna annak jelentőséget, legkevésbé a gyilkossággal összefüggésben. Magam sem sokat tulajdonítottam neki. Azonban gondolkodni kezdtem a dolog felett. Mit kereshet ott a búzapelyva? Hisz a közelben búzát nem termesztenek. Magán a helyszínén kukoricaföld volt. A pelyvát valakinek oda kellett vinnie. De kicsoda? Mikor? Miért? Ezt kellett kideríteni. Most már egy rejtéllyel több várt megoldásra.

Hosszú töprengés és eszmecsere után abban állapodtunk meg, hogy a pelyvának a legnagyobb valószínűség szerint összefüggésben kell lennie a gyilkossággal. Igen ám, de mi célja, illetve milyen szerepe lehetett hát a pelyvának? Elgondolásunk szerint nem lehetett más a pelyva odaszórója, csakis olyan egyén, akinek foglal-

* A neveket megváltoztattuk. A szerk.

kozásával szorosan összefügg a pelyva használata. Kik lehetnek ilyenek? Akik törékeny dolgokat szállítanak. Üveget, poharat, porcellán- és agyagból készült tárgyakat, tojást, stb.

Ennek megállapítása után rögtön arra gondoltam, hogy helyes volna a környék falvaiból Orsovára, hátikosárban tojást beszállító és azzal kereskedő egyéneknek a megfigyelése és az utánuk való puhatolás megajtése.

Kiadtam tehát a parancsot a nyomozásban résztvevő járőrök vezetőinek, ezen egyének kilétének, magán- és életviszonyainak a megállapítására. Magam járőrtársammal szintén hozzáfogtam a puhatoláshoz.

December 29-én Orsova-vasútállomáson a vasúti kapustól megtudtuk, hogy a gyilkosságot megelőző este egy Gogulescu Péter nevű, globukrajovai lakos, tojáskereskedéssel foglalatokodó egyén, a vasúti állomáson megfordult. Azt nem tudta a kapus megmondani, hogy aznap este elutazott-e a vonattal, vagy Orsován maradt. Orsova-vasúttelepen az összes kocsmákat felkerestük, érdeklődve fentnevezett egyén után, miközben egyik lebujban megtudtuk, hogy karácsony estéjén Gogulescu egy fiatalember társaságában ezen lebujban járt. A fiatalember 3 dl bort ivott, fizetett s azzal eltávoztak. Gogulescu nem ivott semmit.

Minthogy most már Gogulescu kézrekerítése és kikérdezése szükségessé vált, magam indultam az Orsováról este 9 órakor induló vonattal Globukrajova községbe Gogulescuért. Az Orsován visszamaradt járőrnek meghagytam, hogy a közeli községekben puhatoljon addig is, míg Gogulescuval megérkezem. Orsovától mintegy 50 km távolságra lévő Globukrajova községnek nem lévén vasútállomása, 10 km-t gyalog kellett megtenni, így már virradt, mire a község szélére értünk. Itt találkoztunk egy kétlovas kocsival, melyen két oláh ült.

A községben úgy én, mint járőrtársam ismeretlenek voltunk, ezért elhatároztam, hogy érdeklődöm a kocsin ülőktől Gogulescu személye után. Amint a kocsin közlőnk ért, megállást intettem neki: „Hogy hívják?” — kérdeztem a lovakat hajtó egyéntől. Ez minden habozás nélkül rögtön válaszolt: „Gogulescu János” mondotta. „És magát”, kérdeztem a másik oláhot. Ez látható zavarral küzdve, végre kibökte, hogy: „Gogulescu Péter”. Ahá, gondoltam magamban, úgylátszik, jóhelyen tapogatózom s még mielőtt magához tért volna, leparancsoltam a kocsiról, tudtára adva neki, hogy velünk jön vissza a községbe. Időközben állandóan arcát figyeltem és megállapítottam, hogy az színét változtatta, ami megerősítette az ellene táplált gyanúmat. Bátyját kocsijával egyetemben tovább engedtem.

A község házábanál nyomban hozzáfogtam személyadatainak leírásához. Amint nacionáléját felvettem, közben azt is megállapítottam, hogy a községbeli román pópának a fia. Orsován 4 polgári iskolai osztályt végzett, magyarul jól beszél és ami a legfontosabb, 1905. évben egyízben már volt vele dolgom. 1905 nyarán Herkulesfürdőn, a fürdőkörűli erdőbe vezető sétányon, egy idősebb úriembert megtámadott, aranyóráját és láncát mellénye zsebéből kirántva, elrabolta s ezért már két évet ült Vácon.

Ezek a megállapítások némi reménnyel kecsegtettek. Éppen ezért elhatároztam, hogy az esetre nézve ott nem kérdezem ki, hanem Orsován szembeítem a vasúti kapussal és kocsmárossal s csak azután térek rá a kikérdezésére. Mikor kijelentettem neki, hogy velünk kell

jönnie Orsovára, a visszanyert nyugodtsága újból elhagyta s próbált minden lehetőt felhozni, hogy otthon maradhasson. Hiába, elhatározásomból nem engedtem.

Nemsokára a vonat rohogott velünk Orsova felé. Útközben szemügyre vettem az embert és annak öltözékét. Amint jobban megfigyeltem kalapját és kabátját, azokon több helyen búzakalásztokokat fedeztem fel. Közelebb léptem hozzája s mintegy érdeklődve, hogy hol vette a kalapját, leemeltem azt fejéről. Úgy tettem, mintha annak minőségét vizsgálnám, jól körülnézegettem, miközben azon több igen elmosódott apró piros foltot véltem felfedezni. Kalapját neki visszaadva, most már kabátját vettem alapos vizsgálat alá, melyen ugyan csak apró vérfoltoknak látszó piros foltokat fedeztem fel.

Felfedezésemből Gogulescu nem vett észre semmit s így nyugodt voltam, hogy az elkövetkezendő kikérdezésnél nem lesz elkészülve a feltett kérdésre adandó válasszal. Égtem a vágytól, mert meg voltam győződve, hogy ha nem is ő a tettes, neki tudnia kell a gyilkosságról.

Este volt már, midőn a vonat Orsovára beérkezett. A vonatról leszállva, nyomban a vasútállomási kapushoz veztettem Gogulescut. Amint a kapus meglátta Pétert, rögtön rámondta, hogy ez volt az az ember, akit karácsony estéjén a vasúti váróteremben látott. Felismerte a kocsmáros is. Minthogy már 8 óra felé járt az idő, a község házához veztettem, ahol kikérdezéséhez fogtam.

— Na, Péter — mondtam neki —, most egy olyan esetre nézve kérdezem ki magát, amiről magának feltétlenül tudnia kell! Mondja el nekem szépen sorrendben, hogy 1909 december 24-én hol volt, mit csinált, kivel vagy kikkel beszélt, mikor ment haza és mikor tért nyugvóra. Figyelmeztetem azonban — tettem hozzá —, hogy minden szavát feljegyzem s meggyőződöm, hogy igazat mondott-e? Ismerte-e Szegő Pál fűtőt, ha igen, mikor és hol ismerkedett meg vele? Van-e tudomása arról, hogy azt meggyilkolták, ha igen, tudja-e, hogy a cselekményt ki követte el?

Közben alaposan figyeltem Gogulescu arcát. Láttam, hogy roppant küzdelem dúl belsejében. Arca pillanatról-pillanatra változik, szóval küszködik önmagával, hogy mily hazugságokkal álljon elő. Ugyanekkor az asztalra letett kalapját vettem jobban szemügyre s a vilanyfénynél egész tisztán megállapítottam — amit a vasúti kocsiban nem tudtam határozottan megállapítani —, hogy a kalapon látott piros foltocskák vérnyomok. Most már tisztában voltam, hogy ő a tettes, vagy a tettesek egyike.

Közben megérkezett az Orsován és környékbeli községekben puhatoló járőr is és jelentette, hogy december 24-ről 25-re virradó éjjelen Csernahévíz községben, a vasúti állomás várótermében éjjel 2 óra tájban megjelent az örízetbevett egyén személyleírásával teljesen azonos egyén és kérte a vasúti éjjeliőrt, engedné meg neki, hogy reggel 6 óráig ott maradhasson.

Mivel a vasúti éjjeliőr nem engedte meg, hogy a váróteremben aludjék, Herkulesfürdő felé továbbment. A vasúti éjjeliőr azt is mondta járőrnek, hogy az illető hátán egy tojás-hordásra alkalmas kosár volt s kalapja, valamint kabátja vizesnek látszott.

Hiába adtam én fel a kérdéseket Péternek, bizony nem mondott ő semmit, ami az ő bűnét bizonyítani látszott volna. Sok volna itt leírni, hogy milyen mesékkel állott elő, de nem idegesített, mert tudtam, hogy ő a

tettes, csak azon törtem a fejemet, miként kellene túljárnom az eszén, hogy a bűnjeleket meg birjam szerezni. Amint Gogulescu nagy hévvel igyekezett kibúvót keresni a szörnyű vád alól, az asztalon levő kalapját egy hirtelen mozdulattal felkaptam s a következő szavakkal: „Itt ez a Szegő Pál vére és még mindig tagadja, hogy maga ölte meg őt!” — elébe tartottam. Ráműtattam a vérfoltokra, de hirtelen rámutattam a kabátján levő vérnyomokra is. Felhívtam, hogy rögtön igazolja, honnan és mily körülmények közt került a vér úgy kalapjára, mint kabátjára.

Ezen hirtelen fellépésem annyira megzavarta Gogulescut, hogy egy pár pillanatig nem birt szóhozjutni. Mikor láttam, hogy kezd ingadozni, fejére olvastam az addig megállapított s fentebb már leírt bizonyítékokat is, mire látva, hogy nincs kibúvó, mindent bevallott s megmondta, hogy a bűnjelt képező tárgyakat hova rejtette el.

Másnap elkísértük Csernahévíz község határába, ahol egy takarmányboglya alól előadta az oda elrejtett bűnjeleket. Mire délután a vonattal Orsovára visszaérkeztünk, a vasútállomáson összeverődött párszáz ember, kik mindannyian a tettest szerették volna látni. Ekkor történt meg, hogy a tömeg „Éljen a m. kir. csendőrség!” kiáltással fogadott bennünket.

Gogulescut a bíróság kötéláltali halálra ítélte, de kegyelemben részesítették és büntetését életfogytiglani fegyházra változtatták át.

Még csak azt kívánom itt megemlíteni, hogy ezen esetből is látható, mennyi munkát és fáradságot okoz a helyszíni szemle nem kellő körültekintéssel való megéjtése. Ha én az első helyszíni szemle alkalmával figyelembe veszem az ott elszórt búzapelyvát, s megfelelően gondolkodom felette, úgy nem hiszem, hogy a nyomozás hét napot vett volna igénybe.

A nyomozásnál igen hathatós segítőtársaim voltak néhai Szócs István csendőr, c. őrsvezető, Makán István csendőr, c. őrsvezető, Batta József és Oláh István csendőrök.

Ennél a nyomozásnál egy nagy hiba történt. Az első helyszíni szemlét felületesen ejtették meg. Ezért nem vették észre a pelyvát, vagy ha észrevették, nem tulajdonítottak neki jelentőséget. Napokkal később jóvátették a hibát. Hogy ez sikerült, az csak a szerencsés véletlennek köszönhető. A búzapelyvát időközben elvihette volna a szél, betaposhatták volna a földbe vagy elmoshatta volna az eső. Ebben az esetben a nyomozás meg lett volna fosztva kiindulópontjától és a bűncselekmény talán kiderítetlen marad.

A helyszíni szemlét rendszerint a nyomozás legelső stádiumában tartjuk meg, akkor, mikor még tökéletesen tájékozatlanok vagyunk. Fogalmunk sincs még ilyenkor arról, hogy mi a lényeges, mi a lényegtelen, mi állhat összefüggésben a bűncselekménnyel és mi nem. Ezért nem marad más hátra, mint a helyszíni szemlét a legaprólékosabb gondnal megtartani, melynek során törekedni kell mindent észrevenni, mindent felfedezni. A talált állapotot, későbbi felhasználás végett írásban, rajzban, fényképezéssel meg kell rögzíteni stb.

Ha nyomozás közben sehogy sem tudunk eredményt elérni, át kell vizsgálnunk eddigi tevékenységünket és kutatni kell az után, hogy nem követtünk-e el hibát. Ezt tette Kaincz tiszthelyettes is, így jutott a búzapelyvához, melynek leleményes következtetései adták azután döntő fontosságú értéket.

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

„Sértetnő, panaszosnő, károsnő“

Olvastam, hogy egyes csendőrök — bizonyára csak a túlzott pontosságra való törekvésükben — a női sértettről, panaszosról, károsultról azt írják: *sértetnő, panaszosnő, károsnő*.

Előre kimondom, hogy nincs szükség erre a nemi megkülönböztetésre, sőt nem is helyes. A magyarban ugyanis nincsen nyelvtani nem, a latin és német példák utánzása tehát bántó idegenszerűség. Ezzel a megállapítással szemben — jól tudom — a *szakácsné, mosóné, tanítónő, ápolónő* stb. szavakra szoktak hivatkozni.

Éppen ezért világítsunk rá a nő (s a vele azonos -né) szó multjára és nyelvtani szerepére. Az bizonyos, hogy ősi magyar szó, rokonnyelveinkben is megvan hasonló alakban. Asszonynevek képzésénél eredetileg mindig -né alakban fordult elő és egyideig önállóságát is megtartotta. Ezt bizonyítja, hogy a *királyné* szót így ragozták: *királynének* (vagyis a hangrend az összetétel második tagja szerint alakult, akárcsak a *kertajtónak* alakban). Később azonban a -né szó fogalommodosító képzővé gyengült, önállóságát elvesztette, így az összetétel ragozása az előtag hangrendjéhez alkalmazkodott: *királynénak*. A -né ebben az alakjában és szerepében látszólag tehát megegyezett a német -in képzővel (König-in, Wäscherin), s valószínűleg innen ered, hogy később ennek mintájára gyakrabban használták.

A nyelvújítás korában (kb. 1750—1850-ig) egyes nyelvészeink azon buzgólkodtak, hogy a nyelvtani német — német mintára — nálunk is megteremtsék. Ezért pl. az ő személyes névmáshoz nőnemű alakot is gyártottak (*öné*). Ekkor terjedtek el a latinos egyeztetések is, pl. *katolika egyház, klasszika filológia* (mert az *ecclesia* és *philológia* szavak nőneműek); magyarosan: *katolikus egyház, klasszikus filológia*. Mindennél súlyosabb hiba volt azonban, hogy a latin nőnem és a német -in képző mintájára a magyar -né szót derűre-borúra alkalmazták. Így terjedtek el az ilyen magyartalan szólások: *A történet az élet tanítónője (historia magistra vitae)*. *A nap az ég királynője (die Sonne ist die Himmelskönigin)*. Még a katonai nyelvbe is átterjedt ez az idegenszerűség, ezért volt a régi Gyak. Szab.-ban: *... a gyalogság a fegyvernemek királynője*. Természetes, hogy ezekben az esetekben a nő mindenütt fölösleges, magyartalan.

A mai magyar nyelvben a -né képzős asszonynevek az alapszóval megnevezett férfi feleségét jelentik, pl. *Nagyné, Pappné, Molnárné, Béresné*. Van azonban egynehány olyan -né képzős főnevünk is, amelyben a -né nem feleséget, hanem csak nőt (női foglalkozást) jelöl, pl. *szakácsné, mosóné, varróné*.

Érdekes újabb jelenség, hogy a városi köznyelv a foglalkozás megjelölésénél a -né képző helyett úgyszólván kizárólag a nő szót használja (*szakácsnő, mosónő, varrónő, ápolónő*), míg a -né képzőt csak a feleség kife-

jezésére alkalmazza. A népnyelvben azonban még nem terjedt el ez a megkülönböztetés, sőt sok helyütt a *tanítónőt* is *tanítóné*-nak mondják, ha nem is tanítónak a felesége.

(Önálló használatban csak a *nő* szó fordul elő ezzel a jelentéssel: *asszony*, *feleség*. A harmadik személyű birtokos ragozásban azonban megoszlik a jelentés. Nem mindegy pl., ha valaki a *nejével*, vagy a *nőjével* megy az utcán. Egyébként a *nőm*, *nejem*, *nőd*, *nejed* stb. alakok kissé keresetten hangzanak, jobb helyettük a magyaros *feleség* szó.)

Bizonyos, hogy a *nő* szónak összetétel alakjában — a nemi megkülönböztetés céljára — való sűrű használata idegenszerű és szükségtelen is, különösen akkor, ha már előbb úgyis megmondtuk vagy leírtuk, hogy nőről van szó; pl. *R. Etelka, az iskola igazgatónője* (helyesen: *igazgatója*); *S. Margit, a ház tulajdonosnője* (helyesen: *tulajdonosa*); *a húgom az Erzsébet-iskola tanárnője* (helyesen: *tanára*).

Végeredményben elfogadhatjuk a következő szabályt: A közhasználatban elterjedt *nő*-s összetételek általában helyesek, ha foglalkozást jelentenek, s ha az előzőkből nem tűnik ki világosan, hogy nőről van szó. Ilyen szavak: *királynő*, *grófnő*, *tanítónő*, *ápolónő*, *nevelőnő*, *gépirőnő*, *pincérnő*, — bár helyesebb lenne: *női király*, *grófleány*, *női tanító*, *női ápoló* stb. A gyakorlat azonban elveti ezeket a hosszabb (és mindenesetre nehézkes) alakokat.

Ezek szerint a *sértettnő*, *panasz nő*, *káros nő* használata feltétlenül helytelen, mert ezek a szavak nem foglalkozást jelentenek. Értelemzavartól nem tarthatunk, ha helyettük a *sértett*, *panaszos*, *károsult* szót használjuk, hiszen az előzőkből bizonyára mindig kiviláglik, hogy nőről van szó. (Természetesen mint *jelzős* kifejezés, mindegyik helyes: *a sértett nő*, *a panaszos nő*, stb.)

Ha valaki egyszer mégis belezavarodik a *-nő*, *-né* használatába, annak azt tanácsolom, menjen a romlatlan nyelvérzékű falusi nép közé. Ott bizonyára nem hall ilyeneket: *N. Zsuzsi* beperelte a Győrinét, tehát a *Zsuzsi* most *vádlónő*, a Győriné pedig *vádlottnő*. — Hiszen, ha ez így volna jó, akkor a legénynek nem *szeretője*, hanem *szeretőnője* lenne. Ezt pedig mégis csak bajos elgondolni...

vitéz Rózsás József, ny. százados,
a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia tanára.

Előfizetőinkhez. Azoknak az előfizetőinknek, akiknek az előfizetése lejárt, mai számunkhoz mellékelten csekklapot küldünk. Kérjük az előfizetések megújítását vagy lemondását, hogy a lap küldésében zavarok ne legyenek.

Kitüntetés. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága magas elhatározásával *Kerekes János I.*, a szegedi kerület állományába tartozó őrmesternek egy veszélyes gonosztevő elfogása körül tanúsított kiváló magatartásáért a magyar ezüst érdemérmét a zöld szalagon adományozni méltóztatott.

A honvédelmi miniszter úr díszpolgársága. *vitéz jákfai Gömbös Gyula* honv. miniszter urat közéleti működésének elismerésül *Királd*, *Abádszalók*, *Tiszaderzs*, *Tiszaszentimre*, *Tiszaroff*, *Tiszabura*, *Tiszabó*, *Fegyvernek* és *Kisgyőr* községek képviselőtestületei egyhangúlag díszpolgárunkká választották.

A hadseregsportthét előkészületei. A hadseregsportthét rendezésére és versenyeire vonatkozó részletes programot most adta ki a honvédelmi miniszter. A sportthét helye és ideje: Budapest, június 26-tól július 4-ig. A „Hadsereg Sportthét Rendező-Bizottsága” április 1-ével alakul meg, elnöke *vitéz Nánássy-Megay Ernő* altábornagy. A bizottság tagjai, egyben az egyes sportágak versenyének rendezői: *Hálm Sándor* alezredes, Budapest, Lehel-utca, vonatlaktanyában (úszás), *Lovasport-Bizottság* honvédelmi minisztérium (*díjlovaglás*, *hajtás*, *díjugratás*, *lovaspóló*, *katonaló összetett verseny*), *Lichtneckert András* ezredes, Budapest, IV., Károly király laktanya (*vívás*), *vitéz Kalándy Imre* ny. tábornok, Budapest, VII., Garay-utca 20. (*Military „A”*), *vitéz Szinay Béla* tábornok Budapest, Ludovika Akadémia (*modern pentatlon*), *Nagyszombathy Miksa* tábornok, honvédelmi minisztérium (*parancsörtiszi lovaglás*), *Pistelka Rudolf* ezredes, honvédelmi minisztérium (*parancsörtiszi motorkerékpárverseny*), *vitéz Bartha Károly* tábornok, honvédelmi minisztérium (*evezés*), *Lehoczky-Semmelweis Andor* alezredes, honvédelmi minisztérium (*tennisz*), *vitéz Solyomváry Kálmán* ezredes Budapest, *Ferenc József-gyalogsági laktanya* (lövészet). Az egyes sportágak rendező-albizottságaiban való részvételre a polgári sporttársadalom kiválóbbjait kéri fel.

A versenyen résztvehetnek a honvédség tényleges és nyugállományú tisztjei, a rendészeti szervek tisztjei vendégekként indulhatnak. A tennisz vegyespáros versenyben az induló tisztnek nejeiket és leányaikat választhatják partnereikül. A versenyzők több sportágban, ezek keretében is több versenyszámban indulhatnak. Minden versenyszámra külön-külön kell benevezni a csendőrtisztikarnak is kiadott nevezési lapokon. A nevezési lapokat ajánlott levélben május 1-én 12 óráig kell az illető sportág rendezőjéhez eljuttatni. A később érkező nevezéseket nem veszik figyelembe. Lovas versenyszámokban csak magyarországi származású lovak indulhatnak. Az egyes sportágak részletes versenyprogramját hely hiányában nem ismertethetjük.

A sport katonai vonatkozású jelentőségét ma már mindenki ismeri és elismeri, túlhaladott álláspont volna ennek a bizonyítására szót vesztegetni. A fentiekben ismertetett program a sport minden fontosabb ágát felöleli, a munkának alapot, az érvényesülésnek komoly és magas helyről megbecsült, egyengetett teret nyújt. Megvan rá minden okunk, hogy a csendőrség részvételét minél nagyobbarányúnak s minél eredményesebbnek reméljük. Nagyon jó szolgálatot tesznek nemcsak önmaguknak, de a testületnek is azok, akik akárminémű sporttehetségüket ezen a magasnívójú és az ország határára túl is figyelmet keltő versenyen résztvesznek: minél számosabban, minél komolyabb előkészületekkel és minél nagyobb eredménnyel.

Örsparancsnokká kineveztetett a szegedi V. kerületben *Brezovszky Pál* és *Köteles Zsigmond* tiszthelyettes.

Előléptek. A budapesti I. kerületben *törzsrőmesterré*: *Hartmann Antal*, *Farkas József*, *S. Nagy Mihály*, *Németh Lajos V.*, *Gulyás Károly*, *Ivancsik József*, *F. Kovács István*, *Sramkó Gergely* és *Sebestyén Sándor* őrmesterek; *őrmesterré*: *Bundik Elek*, *Enyedi Péter*, *Galló Mihály*, *Suber János*, *Makai Balázs*, *Kanozler Mihály*, *Simon Lajos*, *Földi István*, *Görbe Béla*, *Csiki Pál*, *Göncöl József*, *Kóbor János* és *Szabó József X.* csendőrök. — *A székesfehérvári II. kerületben törzsrőmesterré*: *Somogyi István I.*, *Cseter János*, *Valkai Lajos*, *Molnár Ferenc III.*, *Nagy Lajos IV.*, *Fehér Pál*, *Sipos Kálmán*, *Bognár Márton*, *Laci István*, *Sarkadi Károly*, *Csóka István II.*, *Stolczer József*, *Csere János*, *Buzás Kálmán*, *Varga András I.*, *Babos József* és *Mezől Mihály* őrmesterek; *őrmesterré*: *Juhász Ferenc*, *Tomor István*, *Németh József II.*, *Suri Béla*, *Bakonyi Károly*, *Kőszegi Károly*, *Tollár Gyula*, *Tunyogi János*, *Illés István*, *Jakab József I.*, *Szegi István*, *Petrák Miklós*, *Kranauer József* és *Kara József* csendőrök. — *A szegedi V. kerületben törzsrőmesterré*: *Somogyi Gábor*, *Bernáth Zsigmond*, *Horváth István II.*, *Jakcsi András*, *Bartos Lázár*, *Gulyás Mihály II.*, *Szántó László*, *Bali Béla*, *Brutyó Gábor*, *Bagdi János*, *F. Kiss János*, *Zalazsák János*, *Romanyik Mihály* és *Veselicz Mihály* őrmesterek; *őrmesterré*: *Pákozdi Gábor*, *Szabó István X.*, *Papp Gyula I.*, *Farkas István I.*, *Pázmány Elek*, *Tillinkó Mihály* és *Csizmadia István* csendőrök.

Házasságot kötöttek: *a székesfehérvári II. kerületben* *Kulcsár Károly* albadnagy *Bory Aranka* Margittal *Székesfehérváron*, *Nagy Ferenc VI.* törzsrőmester *Sári Ilonával* *Nagygeresden*. *A szegedi V. kerületben*: *Hajdu Sándor* törzsrőmester *Köhler Zsuzsannával* *Mezőberényben*.

Fegyverhasználatok. A törökszentmiklósi őrs állományába tartozó *Földi István* lovasőrmester *Törökszentmiklós* községben február 5-én *Böhm Vendel* 32 éves, budapesti lakos, villa-

mos kocsivezetővel szemben, aki igazoltatása alkalmával ellenszegült, — kardfegyvert használt. Böhm sérülése 8 napon belül gyógyul. Földi őrmester nem sérült meg. — A budaiúti őrs állományába tartozó Balázs József I. tőrzsőrmester jv. járőr-szolgalatban, Cegléd határában február 8-án Barta Endre 21 éves, ceglédi lakos, betöréses lopással gyanúsított, felfegyvert ellenszegülő ellen egy ízben eredménytelen löfvegyvert használt. Az eredménytelen lövésre Barta a nála levő vadászfegyvert és pisztolyt eldobta és a járőrnek megadta magát. A járőr gyanúsítottat elfogta, nála a fegyvereken kívül betörésből eredő bűnjelkeket talált, melyeket gyanúsított a ceglédi határában egy tanyáról tulajdonított el. Mindkét eset kivizsgálása folyamatban van.

Polgári iskolát végző csendőrök figyelmébe! A pécsi IV. honvéd vegyesdandár polgári iskolai előkészítő-tanfolyamain — ahol egy évig mint előadó és két évig mint tanfolyamvezető működtem — szerzett tapasztalatok arra ösztönöztek, hogy kizáróan a m. kir. honvédség, vármórség és csendőrség tagjainak polgári iskolai magánvizsgákra előkészítésével foglalkozzam. A tanfolyamra minden csendőr jelentkezhetik, bárhol teljesít is szolgálatot, mert a jelentkezőket levelező-oktatásban részesítem, úgyhogy tanulmányait mindenki az állomáshelyén, önképzés útján folytathatja, esupán a vizsgák előtt kell 2—4 hétig nálam tartózkodni, ahol akkor a tanulók délelőtt és délután is alapos oktatásban részesülnek. Erre a célra a szabadságot lehet igénybevenni. A személyes oktatás tartama alatt a magántanulók elhelyezéséről és étkezéséről az étkezési pénz ellenében gondoskodom és így a nálam tartózkodás nem jár nagyobb költséggel, mint az őrsön. Az oktatás legalább egy havi előkészítési díj befizetésével veszi kezdetét. Vizsgázni lehet az év júniusában, decemberében és kivételes esetekben szeptemberben. Tehetséges tanulók az első és második osztályból összevont vizsgát is tehetnek. Ha valakinek a négy középiskolája már megvan és érettségét szeretne tenni, úgy reál, reálgimnáziumi, gimnáziumi vagy kereskedelmi magánvizsgára is előkészítem. Az első polgári leteléséhez legalább négy elemi szükséges; ha ez valakinek nincs meg, az elemi iskola negyedik osztályára díjtalanul előkészítem. A honvédség, vármórség és csendőrség sok tagját készítettem elő szép eredménnyel. Voltak, akik a négy polgári osztályt 18 hónap alatt végezték el. Legutóbb múlt év december havában öt csendőr tanítványom tett magánvizsgálatot. Négy az első-második osztályból összevont vizsgálatot, egy pedig az első osztályból, vagyis öten összesen kilenc osztályból tettek sikeres magánvizsgálatot. Buzdításul megemlítem, hogy magam is, mint teljesen árva, minden támogatás nélkül, magánúton végeztem el tanulmányaimat. Öt középiskolával vonultam be és mint katona érettségiztem, elvégeztem a kereskedelmi akadémiai tanfolyamot, az egyetemet és két doktori diplomát szereztem. Többek érdeklődésére közlöm továbbá, hogy az őrsökön lakó nők csendőrök fiú- és leánygyermekének magánúton való előkészítését is vállalom. Ezek természetesen külön csoportban részesülnek oktatásban. Ez főleg a nehéz helyzetben levő, többgyermekes családokra kedvező, mert az iskoláztatási költség így lényegesen kevesebb, mint a rendes tanulók költsége, akiket tíz hónapra át a távoli városban kell iskolába járattatni. Minden levélben való érdeklődésre kettős válaszbélyeg ellenében készséggel adok felvilágosítást. Dr. Stimác Dömjén, Pécs, Szigeti országút 11. szám.

Értesítés. Miatán a folyó évi csendőrségi zsebkönyvből nyomdatechnikai okokból néhány darabbal többet kellett nyomtatnunk, mint amennyit bajtársaink megrendeltek, közöljük, hogy néhány 1931-es zsebkönyv szerkesztőségünkben még rendelkezésre áll. Ára 2 pengő 50 fillér és a pénz előzetes beküldése mellett 22 fillér, utánvétellel pedig 98 fillér csomagolási és postaköltség. Aki tehát a pénzt előre beküldi, 2 pengő 72 fillért küldjön, aki utánvétellel rendel, a kiváltáskor 3 pengő 48 fillért fizet.

vitéz Rózsás József ny. szds.: Magyarosan, katonásan (II. rész). Lapunk folyó évi 1. számában részletesen ismertettük vitéz Rózsás József ny. századosnak, a Ludovika Akadémia tanárának „Magyarosan, katonásan” című munkáját, amelynek II. része nemrég jelent meg a könyvpiacra. Szükségessé látjuk, hogy olvasóink szíves figyelmét ezúttal újra felhívjuk a munkára, amelyet az új magyar, jobban mondva színmagyar katonai irodai ügyvitel alapvetőjének kell tekinteni. Az irodai ügyvitel a csendőrségnél, szétszórt elhelyezésünkönél fogva sokszorosan nagyobb méretet ölt és szolgálatunk lényege szempontjából nagyobb fontosságú is, mint a honvédségnél. A személyes érintkezés nehézsége, sokszor éppen lehetetlensége következtében az őrsparancsnoktól a csendőrség legmagasabb (lőljárójáig) mindenki az írásbeli érintkezésre van utalva. Ügyviteli szabályzatunk előírja ugyan az irodai

ügyvitel szolgálati követelményeit, de nem ad, nem is adhat senki az alak, sem pedig a nyelvezet szempontjából olyan részletekbe menő útbaigazítást, amelyet a vitéz Rózsás ny. százados könyve nyújt. Akinak a Csüsz. mellett a vitéz Rózsás ny. százados munkája is a szekrényében van, annak az ügyvitel alak részét illetően gondjai nem lehetnek. Kiválóan alkalmas a vitéz Rózsás százados könyve a magyaros és katonás fogalmazás elsajátítására is. Nyelvezete világos és könnyen érthető, mondatfűzése, kifejezései tösgyökeresen magyarok, általában az egész könyvből a friss, természetes és egészséges magyar nyelv gazdagsága és szépsége árad felénk. Saját érdekében ajánljuk minden bajtársainknak, főképpen pedig azoknak, akik a munka első kötetét megvették, hogy szerezzék meg ezt a második kötetet is, mert az egyes kötetek tartalma csonka és nem teljes értékű. A „Magyarosan, katonásan”-t a szerző a honvédség számára írta ugyan, de azt természetesen a csendőrségnél is igen jól lehet használni, mert hiszen a honvédség és csendőrség irodai ügyvitelének alapelvei azonosak. A II. rész ára — mint azt előző ismertetésekben közöltük — 4 pengő, amelyhez 50 fillér kezelési és postaköltség járul. Megrendelhető a szerzőnél: vitéz Rózsás József ny. szds. Budapest, Ludovika Akadémia.

Értesítés. Dr. Éllies Gyulának a csendőrség számára írt „Közlekedési kihágások” című könyvéből néhány alig használt, majdnem vadonatúj példány féláron még rendelkezésre áll. Megrendelhető darabonként postaköltséggel együtt 60 fillérért a következő címen: Bodó Lajos. Budapest, I., Abel Jenő-n. 12. A pénzt nem kell előre hekiülden, mert a könyvvel postatakarékpénztári befizetési lapot küldenek. A zsebalakú könyvecske, amelyet a belügyminisztérium felülbírált, fajuk szerint csoportosítja nemcsak a közlekedési kódexbe felvett, hanem az úttörvénybe és egyéb jogszabályokba foglalt összes szárazföldi közlekedési kihágásokat. Aki meg akarja rendelni, írjon mielőbb, mert a meglevő néhány példány hamarosan elfogy.

Dr. Schultheisz Emil főelőadó-bíró könyve. A katonai jogi irodalom új, értékes és igen aktuális munkával gyarapodott. Január hó folyamán megjelent dr. Schultheisz Emil főelőadó-bíró „A katonai büntető törvénykönyv magyarázata” című könyvének első kötete, mely az 1930. II. törvények (Kbtvk.) általános részét öleli fel. Az anyag feldolgozásánál a szerző, aki egyébként a katonai büntetőtörvény előkészítő munkálataiban is részt vett s így hivatott magyarázója a törvénynek, az elméleti szempontokon kívül a gyakorlati szempontokat is különös figyelemben részesítette. E téren értékes útmutatásokat nyújt s műve lényeges könyvekre szolgál az új törvény életbelépésének főként kezdeti nehéz szakában. A könyv Politzer Zsigmond jogi könyvkereskedő (Budapest, IV., Kecske-méti-utca 4) kiadásában jelent meg s ott is rendelhető meg. Terjedelme 160 oldal, ára 6 P.

Öngyilkosságok. Kmetyó János, a pesthidegkúti őrs állományába tartozó őrmester február 10-én virradóra a Gyáli-út 15. számú ház előtt pisztollyal fejbelötte magát. Sérültet a mentők az I. számú honvéd- és közrendészeti kórházba szállították, hol anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, 3 óra 45 perckor meghalt. Az ügyben a kivizsgálás megindult. — A szekszárdi gyalogtanalosztály állományába tartozó Sebertyén László tiszthelyettes, segédoktató f. hó 9-én háromnegyed 12 órakor a tanalosztály laktanyájában öngyilkossági szándékból a szájába lőtt és azonnal meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen. A kivizsgálás megindult.

Előadás a katonanótákról. „Katonanóták történelmi megvilágításban” címen tartott előadást február 10-én, kedden délután vitéz Berkó István ezredes a tiszti kaszinóban. „Katonanótának olyan nótát hívunk — mondotta —, amely a katonaságról vagy a katonai szolgálatról szól. De ezek közül a nóták közül is tulajdonképpen azok igazi katonanóták, amelyeket maguk a katonák dalolnak, sőt amelyeknek szövegét ők maguk költötték. Az ismert régi katonanóták legtöbbször a múlt évszázad második feléből való, aminek egyszerű oka az, hogy a múlt század közepéig érvényben volt kiegészítési rendszer az önkéntes toborzás, ennek folytán a tanultabb és értelmesebb elemek kisebb számban szolgáltak a katonaságnál, mint az általános védkötelezettség behozatala után.”

Sitanfolyam Budapesten. A budapesti csendőrkerületi parancsnokság a Budapesten állomásozó tisztek és altisztek részére sitanfolyamot rendezett Czirener József alezredes, kerületi beosztott törzstiszt parancsnoksága alatt. Az ideai, aránylag kedvező hóviszonyok folytán a tanfolyamnak igen jó eredményt sikerült elérnie, aminek bizonyítéka a február 17-én rendezett nagyszabású sitúra is, amelyen a Czirener alezredes vezetésével 18 tiszt és 2 altiszt vett részt. Útvonal:

Farkasréti végállomás—Kakukhegy—Csillehére—Magaskő megkerülésével Máriamakk—Normafa—471. magaslát—Szent Anna kapolna—Budakeszi—Katonai gyógyintézet—Hárshegy—Petneházi rét—Nagyret—Hűvösvölgyi végállomás. Az útvonal hossza 21 km, az óránkénti teljesítmény 6 km volt, dacára, hogy a résztvevők túlnyomó része kezdő és hogy kezletben nagy hóviharral és meglehetősen rossz hóviszonyokkal kellett megküzdeni. A tanfolyam addig tart, amíg a hóviszonyok az oktatást lehetővé teszik.

Robbanás Anglia legnagyobb tengeralattjáróján. Londonból j. lennik: Anglia legnagyobb tengeralattjáróján, a X—I-en, robbanás történt, amelynek méretei jóval nagyobbak, mint eleinte gondolták. Összesen 12 ember sebesült meg súlyosan, a legsúlyosabban az a hat, aki a gépteremben közvetlenül a motor mellett dolgozott. A robbanás pillanatában égő olaj lövelt ki a geptől és borzalmas égési sebeket okozott, amikor az ott dolgozó emberek meztelen felsőtestére ért. A robbanás ereje valamennyi fűtőt és gépkezelőt a földhöz vágta, majd teleszórta őket izzó gépdarabokkal. A vassal, amely a géptermet a szomszédos helyiségtől elválasztotta, beomlott. A tengeralattjáró oly erősen megrázkódott, hogy a legénység egy része a tengeralattjárónak a robbanás színhelyétől egészen távol lévő részén is ájultan esett össze. A hajó parancsnoka a szerencsétlenség bekövetkezése után azonnal szikratáviratot adott le, amelyben orvosi segítséget kért. A legénység súlyosan sebesült tagjait egy mentőhajó partra szállította.

Csendőrségi Közlöny 4. szám. Személyes ügyek: vitéz Asvány Mihály g. százados a belügyminisztérium VI. b. osztályából a m. kir. csendőrség állandó tanulmányi bizottságához. Márkus Elemér g. százados a belügyminisztérium VI. b. osztályából a budapesti I. csendőrkerület törzsgazdasági hivatalához osztatott be f. évi február 1-ével. — Az ideiglenes nyugállományban meghagyatnak: Kamuti Lajos VII. kerületbeli, Dankó András VII. kerületbeli ideiglenesen nyugdíjazott tiszthelyettesek. — Ideiglenes nyugállományba helyeztetnek: Pándi József VII. kerületbeli, Bartha György I. kerületbeli, Lits Ferenc II. kerületbeli tiszthelyettesek. — Szabályrendeletek: Tananyagbeosztás kiegészítése. — Próbaesendőröknek, tekintet nélkül arra, hogy a legénységi próbaszolgálatuk első vagy második évét szolgálják, kizárólag a próbaesendőr részére megállapított rendszeres állandó illetményekre (haviszold, csendőrségi pótdíj), továbbá a próbaesendőri rendfokozat után megállapított élelmezési pénzálányra, esetleg személyi pótléokra van igényjogosultságuk. Személyi pótléokra csak akkor tarthatnak igényt, ha 1930 július elseje előtt az alacsonyabb fokozatú esendőri zsold élvezetében állottak. Azoknak a próbaesendőröknek, akik eddig több illetményt vettek fel, mint amennyi a fentiek alapján őket megillette volna, a többletet nem kell visszatéríteniük. — A szolgálati lovak zabdagját pontosan arzával kell keverni. A rendelet a keverés arányát pontosan megadja s különös nyomatékkal hívja fel a figyelmet arra, hogy a takarmányárpa nem szabad összetévesztetni a sűrűárpa-val, amelyik sokkal drágább. Az árpa etetésére vonatkozólag is utasításokat ad a rendelet és előírja azt is, hogy milyennek kell lennie az etetéshez felhasznált takarmányárpának. — Az 1928. évi V. t.-c. (az iparban, valamint némely más vállalatban foglalkoztatott gyermekek, fiatalkorúak és nők védelméről) végrehajtási utasítása: a törvény életbelépésének ideje, anya- és csecsemővédelem, az éjjeli munka korlátozása, a 18 éven felüli nőmunkások éjjeli pihenő idejének 10 órára való leszállítása, ugyanezeknek a nőknek éjjel való kivételes foglalkoztatása, a 15 és 18 év közötti fiatalkorúaknak, valamint a 18 éven felüli nőknek erőhatalom esetében való éjjeli foglalkoztatása, 16 éven felüli fiúk éjjeli foglalkoztatása, kézi téglaverésnél az éjjeli pihenőidő megszakítása, 18 éven felüli nők foglalkoztatása éjjeli fogadóknak, vendéglőkben, kávéházakban stb., munkaidőrend, jegyzék a gyermekekről, fiatalkorúakról és nőkről. — A fogadóknak, kávéházakban stb., étkező és szórakozó helyeken a nők alkalmazásának korlátozása.

Az 1914. évi csendőrségi zsebkönyv egy példányára van szükségünk ahhoz, hogy zsebkönyvsorozatunk teljes legyen. Kívánatra a kellő ellenértéket is megadjuk annak a bajtársunknak, aki az említett zsebkönyvvel rendelkezik és azt sorozatunk teljessé tétele nekünk felajánlani szíves lesz. Természetesen a portót is fizetjük. Ertesítést a szerkesztőségbe kérünk.

Eladó egy négylámpás „Hartlei” kapcsolási rádiókészülék, hangszóróval és az összes telepekkal. Az európai alkotásokat veszi. Ára: 80 pengő, négy havi részletre. Fenics g. tiszthelyettes, Budapest, II. oszt. g. hivatal.

Örsfőnöki állást keres 38 éves, független, gyermektelen özvegyasszony. (Özv. Kéri Lászlóné, Kecskemét, Erzsébet-körút 12. sz.)

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldő megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírattal nem foglalkozunk. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. Jelígeül legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr lekszi-kon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félvegre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, másoktól nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költséget külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 141.) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörményi-út 21. szám.”

Tisza. Sőt! Inkább az a valószínű, hogy a név magyar eredetű, a hangzása is erre mutat. Hogy a névnek sem az eredete, sem a hangzása nem romános, annyi bizonyos. Furcsa véleményünk van azokról, akik a névvel kapcsolatban gúnyt ú nek önnel. Legokosabban teszi, ha nem törődik ezekkel a piszkálódásokkal, annál kevésbé, mert nem a bajtársai kellemetlenkednek. Az anyai név felvételét a belügyminiszter úr csak a legkritikább esetekben engedélyezi, az érdekelteket védi a könnyen kényelmetlenné válható félreértésektől.

Titel. Vítás kérdés, hogy a járőr, amely nagypihenőjét a szolgálat végén a laktanyában tartja, anélkül, hogy a szolgálatot a pihenő után folytatnia kellene, a pihenő tartama alatt szolgálatban állónak kell-e tekinteni vagy sem. (A mi nézetünk szerint nem, mert a lényegét, nevezetesen azt kell tekinteni, hogy a járőr végleg bevonult, nem pedig a formát, hogy t. i. bevonulása a szolgálati havifüzetben még nem lett tárgyalva. Mindenesetre jó lenne ebben a kérdésben felterjesztést tenni és elvi döntést kérni.)

Sukoró. A Szut. 106. pontja csak annyit ír elő, hogy a szabadságra való érkezést és elindulást szolgálati jegyen kell az illetékes őrsparancsnokságnak bejelenteni. Azt nem írja elő az utasítás, hogy a szolgálati jegyhez a szabadságolási igazolványt is mellékelni kell, tehát nem kell mellékelni. Ha a szolgálati jegy adatai nem helytállóak, amúgy is kisé a dolog, a szabadságolási igazolvány beküldésének tehát ellenőrzési szempontból nem volna sok értelme, az őrsnek pedig főlegesen postázást jelentene. Helyesen teszi különben a csendőr, ha a szabadságolási igazolványára feljegyzí, hogy a jelentkezését tartalmazó szolgálati jegyet melyik őrsnek és mikor küldötte el.

Balsors. A hiba ott történt, hogy a Cs—20. Utasítás III. fejezet 9. pontját nem tartották be. Önt a múltévi május 28-án 6 hetnél huzamosabb időre elvezényelték az örsről, az említett pont alapján tehát a közzgazdálkodási vagyónrészt postatakarékpénztarba kellett volna tenni s a takarekkönyvet az örs pénztaraban kellett volna őrizni. Az említett pont értelmében a közzgazdálkodás is felhasználhatja ezt az összeget kölcsönképpen, ha befektetés céljaiból arra szüksége van, de 3 százalékos kamatot köteles utána fizetni. Így el lehet érni azt, hogy a távollévő közzgazdálkodási tag vagyónrésze a távollét alatt a közzgazdálkodás vagyoni változásainak kitéve nincsen, sőt gyümölcsöt is hoz a kamat fejében. Reális és igazságos intézkedés az, hogy annak a tagnak a vagyónrésze, aki huzamosabb ideig távol van s ezért a közzgazdálkodás ügyeihez hozzászólni s azokba befolyjni alkalma nem nyílik, ne viselje a közzgazdálkodás kockazatait. Ezzel az intézkedéssel ezenfelül el lehet kerülni azokat a kavarodásokat is, amelyek akkor állanak elő, ha a huzamosabb ideig távollévő tag végleg eltavozik a közzgazdálkodás kotelekéből s ezért az őt megillető vagyónrészt ki kell neki adni. Lenet, hogy a vagyón szaporodott, ebben az esetben ez a szaporulat (a rendes kamaton túlmenően) nem illeti meg, mert aki kockazatot nem visel, napi betéteket nem fizet be, az a gyümölcsből sem kérhet részt. Lenet viszont, hogy a vagyón csökkent, ebben az esetben pedig az az igazságtalanság, ha a távollévő vagyónrésze is megérzi ezt a csökkenést. Amint a leveléből kivesszük, az ön vagyónrészt a közzgazdálkodás a múlt év május végétől a mai napig (egynónapi megszakítással) bent tartotta a közzgazdálkodásban. A tavalyi becslesek már most hiába bolygatják, azokon nem tudnak eligazodni. Legfeljebb azt lehet megtenni, hogy szeptember 29-től a mai napig az akkori vagyónrészek megfelelő összeget 3 százalékos kamattal önnek fizetik. A vagyónrészt megállapításnál természetesen a szeptember végi becsletet kell alapul venni. Az említett utasításban nem találunk olyan pontot, amely szerint a huzamosabb ideig távol volt tag a közben beállott vagyónszaporulatot befizetni volna köteles. Erre éppen a fentebb kifejtetteknél fogva nem is kerülne sor. Amennyiben a közzgazdálkodással nem tudna kiegyezni, be kell jelenteni szolgálati úton az osztályparancsnokságnak.

1931. Nem hisszük el, hogy a dolog valóban úgy áll. Nem az igazmondásában, hanem csak a jólertesültségében kételkedünk. Még soha nem fordult elő, hogy magasabb sorszámú nősülési kérényre hamarabb ment volna ki az engedély, mint az alacsonyabb sorszámúra, hacsak az utóbbit egyáltalában nem töröltek az előjegyzésből valami oknál fogva. Nagyon sokan próbálkoznak protekcióval soronkívüli nősülési engedélyhez jutni, ezt a célját azonban senki sem éri el semmiféle protekcióval sem. Tudjuk, hogy ez a kérdés az, amely mindenkit a legérzékenyebben érint s ezért kivételesen megígérjük, hogy ha beküldi a konkrét adatokat: kikről van szó, utánajárunk a dolognak s bebizonyítjuk, hogy nekünk van igazunk.

Hárrei. Írja meg részletesen az esetet, mert a levelében foglalt általános adatok nem alkalmasak arra, hogy véleményt mondhassunk s emellett ezekben az adatokban nem is lehet eligazodni. Azt mindenesetre tudnunk kell, hogy a kérelmet mikor és melyik parancsnoksághoz adta be, mikor, honnan és milyen szám alatt kapta meg az igényjogosultsági igazolványát és miféle pályázati kérelem az, amelyet elutasítottak. A szolgálati idejét is részletesebb adatokkal kellene ismertetnie.

Kettő csendőr. Ellenkezőleg, az 1931. évi III. törvénycikk 19. §-a szerint a csendőrséghez csak olyan jelentkezőket lehet felvenni, akik katonák voltak. A tavasszal lesz felvétel. Bizonyos, hogy az öccsét felveszik; ügyes fiú lehet, hogy már elő is lépett; ilyen emberekre van szüksége a testületnek.

Szekszárdi gyalogtanosztály. Magánkérdéssel kapcsolatban nem helyes parancsnokság elnevezését jellegűl választani, mert ebből arra lehetne következtetni, hogy a választ az illető parancsnokság kérte, pedig — mint a jelen esetben is — nem. Kérdéseire: 1. Csizmát és csizma (lovagló-, bricsesz)-nadrágot az ember szolgálaton kívül általában csak esős időben szokott hordani, de ez nem olyan szabály, amit áthágni nem volna szabad. Van, aki száraz időben is csizmát hord, ez ízlés dolga. Olyan alkalmakkor azonban, amikor kifejezetten társasági öltözet van előírva, csizmában nem szabad, de nem is illik megjelenni. 2. Vasárnap csak templomba kötelező a társasági ruha, templom után öltözködhetik ugyan kényelmesen, de hát vasárnap a polgári egyének is jobban szoktak öltözködni, jól teszi tehát a csendőr is, ha jobb ruhát vesz fel. Ha esős időjárás nem kényszeríti rá, vasárnap ne viseljen a csendőr szolgálaton kívül csizmát.

Túl a Nagy-Krivánon. 1. Szerezze be azokat az iratokat, amelyek a levelében írtakat igazolják, szolgálati úton kérje azok felterjesztését az előjáró kerületi parancsnoksághoz s kérje, hogy alosztály-anyakönyvi lapjában az adatok átvezetessenek. A bányatársulat előjegyzéseiben valószínűleg megtalálja az önre vonatkozó adatokat. 2. Ezt nem tudjuk megmondani, mert senki személyes ügyének részint idő hiányában, részint elvből nem járunk utána. Mindenesetre meg fogja kapni szolgálati úton az értesítést, a behívások csak a közel-múltban történtek meg.

Zöld erdő. 1. A lekszikonrovatban kap választ. 2. Erdőőri és vadóri tanfolyamokat Esztergomban tartanak. A tanfolyamok egyévesek. Ha azonban valaki csak vadőr akar lenni és valamelyik erdőgazdaságban 3 évig ebben a minőségben működött, akkor a tanfolyam elvégzése nélkül is leteheti a vadőri vizsgát. Ebben az esetben természetesen csak vadőri alkalmazást kaphat. Az erdőőri képesítéshez tanfolyam elvégzése okvetlenül szükséges, megelőző gyakorlatot azonban nem kívánunk. A pályázatoknak 4 elemi iskolai végzettséget igazolniuk kell, erkölcsi bizonyítványt kell felmutatniuk és 25—26 évesnél idősebbek nem lehetnek. Magánúton a tanfolyamot elvégezni nem lehet, az az esetleges terve tehát, hogy a csendőrségtől magánúton letett erdőőri vizsgával szerele le, kivihetetlen. Ha erdőőr akar lenni, írjon az esztergomi erdőörképző iskola igazgatóságnak, kerjen onnan részletes tájékoztatást s ha elhatározásra jut, szolgálati úton adja be a felvételi kérelmét. Együttal azonban azt is kérje, hogy abban az időponban, amikor az erdőőri tanfolyam kezdetét veszi, a csendőrségtől leszereljen, esetleg a kötelezőenek a letelte előtt is. Lenet, hogy ezt kivételesen engedélyezné a belügyminiszter úr (VI. c. osztály) s ebben az esetben a csendőrségi szolgálati ideje a nyugdíj szempontjából nem vész el, mert megszakítás nélkül lépne át a földművelésügyi tárca szolgálatába, de csak úgy természetesen, ha állami erdőőri állást kap. Mindez azonban meglehetősen körülményes, bizonytalan. Ki van téve annak is, hogy nem kap állást, vagy hogy valami okból az erdőőri vizsgát nem teszi le. Akkor aztán két szék közt a pad alá jut.

Nagykálló. Ha a vizsga arra a célra kell, hogy iparigazolványt szerezzen és fényképező műtermet nyisson, leszerelés nélkül ennek semmi célja nincsen. Ha azonban azért akarja megszerezni az iparigazolványt, hogy leszereljen és fényképezésből éljen meg, akkor megértjük a kérdését. A terv azonban így is kivihetetlen. Három évig tanulónak kell lennie, amit bejelentenek az iparkamarának és az illetékes közigazgatási hatóságnak, szóval ezt „suba alatt” megcsinálni nem lehet meg akkor sem, ha csendőrségi szempontból nem is volna a dolognak akadálya. A tanulóévek után Budapesten a segédkönyv alapján még két évig kötelező a segédeskedés valamelyik műteremben, iparigazolványt csak azután kaphat s nyithat műtermet. Vidéken ez a kétévi segédeskedés nem kötelező. Megpróbálhatná ugyan, hogy a kereskedelemügyi miniszter úrhoz kérvénnyel fordul s hivatkozva tízéves amatőr-gyakorlatára, a tanulóévek elengedése mellett azonnali vizsgára bocsáttatását kéri, de erre is csak akkor kerülhet sor, ha a csendőrségtől leszerel, jobban mondva: iparigazolványt a vizsga alapján csak leszerelése után válthatna. Ha gondolja, hogy fotográfálásból megélne és azt érzi inkább hivatásának, a kérvényt szolgálati úton felterjesztheti s aztán eldől első sorban, hogy mit szólnak hozzá az előjárói, azután meg a kereskedelemügyi miniszter úr. Miért nem jelentkezett a nyomozókhoz fényképésznek?

H. K. ny. th., Sárospatak. Ez csak azokra vonatkozik, akik 15 évnél kevesebb beszámítható szolgálati idővel mentek nyugállományba. A folyó évi 4. számunkban „G. I.” jellegűre küldött üzenetünk tehát önre nem vonatkozik. Ezt abból is láthatja, hogy nem 10 százalékos emelésről van szó, hanem a levont 40 százalékos folyósításáról.

Személyi pótlék. A személyi pótlék csak addig volt illetékes, amíg önt a családi pótlék is megillette. A fiú 16. életévének betöltésével azonban a családi pótlékra való igényjogosultsága megszűnt s ez maga után vonta a személyi pótlék megszűnését is. A helyzeten nem változtat, hogy a fiú összel beiratkozott a középiskola megfelelő magasabb osztályába s ezen az alapon, kérelme folytán, a belügyminiszter úr megengedte, hogy a családi pótlék a fiú után kivételesen tovább is folyósíttassék. Ez a családi pótlék már nem illetmény, hanem csak méltányosságból folyósított összeg, éppen ezért a személyi pótlékkal, mint illetménnyel sem áll már összefüggésben. A személyi pótlékra nincs olyan intézkedés, hogy ilyen esetekben kivételesen az is folyósítható lenne, az tehát végleg megszűnt, mihelyt az említett családi pótlék, mint illetmény elmaradt.

Pesthidegkuti örs. A mosdó, borotválkozó és varróeszközök tartására szolgáló fadoboz méreteit a Szut. 1147. p. 6. bekezdése nem írja elő, kötelező méretek tehát nincsenek. Olyannak kell lennie, amelyikbe az általánosan használt ilyen eszközök beleférnek. A Palladis r.-t. annak idején vállalkozott arra, hogy elkészíti a legpraktikusabb méretű dobozmintát s azt a csendőrség körében árusítja. Az 1927. évi 14. és 15. számunkban hirdette is ezeket a dobozokat. Illetékes helyen előbb bemutatta ugyan, ez azonban nem jelenti azt, hogy a Palladis által árusított dobozok vagy azok méretei kötelezőek lennének. Legfeljebb ajánlatos, ha minden csendőr ahhoz a mérethez alkalmazkodik, mert az tényleg a legalkalmasabbnak látszik. Körülbelül akkorák legyenek a dobozok, amekkorákat a Palladis hirdetett, már csak azért is, mert azok férnek el legjobban az író- és ruhaszekrényben.

Ibolyka. Valószínűleg az egyházi esketésre vonatkozó nyilatkozatokra gondol. Ezeket félíves papirosra írhatják, külön előírás az alakra vonatkozólag nincs. Bélyeg ezekre a nyilatkozatokra nem kell. Mindenesetre rendesnek kell lennie a nyilatkozatnak, de különösebb fejtörést a külalak ne okozzon. Ezt már azért sem volna kívánatos szigorú előírásokkal szabályozni, mert a menyasszonynak is ki kell állítani, vele szemben pedig ilyen formai előírásokat érvényesíteni úgy sem volna lehetséges. A nőülési kérvényben a Csüsz. 96. pontjának megfelelően egészíves fehér irodai papirosra kell írni, kivéve a budapesti kerületet, ahol kt. papirosra kell megírni.

Kutató. Nincs értelme, hogy szerkesztői üzenetben tárgyaljuk ezt a kérdést. Az örsön megvan a magyarázó parancs, kérdezzék meg az örsparancsnokuktól. A parancsban pontosan fel vannak sorolva az ismertetőjelek, nem nehéz azokat megjegyezni. Nem lehetetlen különben, hogy fényképfelvételeket is kapnak róla az örsök.

Igazmondás. Önnek van a többiekénél jobb emlékezőtehetsége: gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter úr tényleg volt belügyminiszter is és pedig 1922 december 3-tól 1923 június 16-ig. Azt a felhívást (plakátot), amely a csendőrséghez való belépésre hívja fel az ifjúságot, ő írta alá.

Egy fiatal csendőr. Kérdésére itt nem adhatunk választ. Írja meg, milyen címre küldhetjük azt el kivételesen levélben?

Legyen nyugodt, a nevét titokban tartjuk, velünk szemben pedig ne restellje magát. A betegség nem szégyen.

Szépvíz. 1. A Csüsz. 58. pontja szerint a fogalmazványokat félhasábosan kell szerkeszteni, az 57. pont 3. bekezdése azonban megengedi, hogy kiadványokat külön fogalmazvány nélkül, másoló eljárás segítségével közvetlenül tisztázati alakban is készítsünk, mely esetben a másolati példány a fogalmazványt pótolja. A kiadványokról rendszerint fogalmazványt szoktunk készíteni s ezt félhasábosan írjuk. Az 57. pont 3. bekezdése inkább csak lényegtelen kiadványokra vonatkozik, amelyeket fogalmazvány nélkül mindjárt tisztázati alakban írhatunk, ámbar vannak gyakorlott fogalmazók, akik hosszabb és fontosabb kiadványt is mindjárt tisztázati alakba gépelnek. Ezt nem is lehet kifogásolni. Másként áll a dolog azonban az olyan kiadványokkal, amelyeket nem a fogalmazó hagy jóvá vagy ír alá. Ezeket már először mindig fogalmazványban kell elkészíteni, mert hiszen a parancsnok, vagy aki azt jóváhagyja, a fogalmazványon esetleg változtathat, ezt pedig nem teheti, ha a kiadvány mindjárt tisztázati alakban van leírva. Bűnügyi feljelentéseket — nézetünk szerint — először mindig fogalmazvány alakjában kell leírni. Nemcsak azért, hogy az örsparancsnoknak módjában legyen a sokszor igen fontos szövegen változtatásokat eszközölni, hanem azért is, mert azok a szárnyparancsnoksághoz is felmennek s azokban esetleg a szárnyparancsnok úr is javításokat eszközöl vagy megjegyzéseket tesz, ami pedig szintén nem lehetséges, ha a szöveg egész oldal szélességében van írva. 2. Az elfogandó egyének körözésének a Bűnügyi Körözések Lapjában vagy a Nyomozati Értesítőben közölt beszüntetését a nyomozókulcsban felesleges keresztülvezetni, illetve a beszüntetett neveket felesleges áthúzni. A körözést ugyanis azért szüntették meg, mert az illetőt elfogták; nem forog fenn tehát annak a veszélye, hogy valamelyik járőr őt a nyomozókulcs alapján még egyszer elfogja. A következő nyomozókulcsból meg már ügyis kihagyják a beszüntetettéket. 3. Por- és olajvédő köpeny nélkül nem lehet motorozni, azaz, hogy lehet, de a ruha tönkremegy. Ilyen köpeny nincs ugyan rendszeresítve, de a közeljövőben a közlekedési csendőrök úgynevezett mackóruhát kapnak, nézetünk szerint ezt azok a csendőrök is viselhetik majd, akiknek magánmotor-kerékpárjuk van.

**GYÁRI
FIÓK:**

T. PUCH-MŰVEK RT. FIÓKTELEPE

BUDAPEST

Hozzám intézett P./F. jelzésű levél birtokában vagyok. A Puch-motor 1 és fél év óta birtokomban van, mely idő alatt az alábbiakat tapasztaltam: 1. erős vázú, 2. a motor kiváló teljesítőképességű, 3. teherbíró, a kerékpárra szereltem oldalkocsimat és hárman ülünk rajta s az Alföldön kisebb-nagyobb emelkedésre felfutott anélkül, hogy a motoron észre lehetett volna venni, amit más gyártmányú 250 köbcentis motornál nem tapasztaltam, s senkitől, kinek más gyártmányú motorja van, ilyen erőteljesítményt produkálni nem láttam.

Tehát a Puch-motort merem ajánlani minden embertársamnak, ki az ország minden részeibe utazik, mert a Puch a földes úton is épp úgy fut, mint a köves úton, ezt pedig más gyártmányú motor nem teszi meg oly képességgel és oly sebességgel, mint a Puch.

Elek, 1930 november 15.

Hazafias tisztelettel:
CSASZAR ISTVAN csendőrormester.

Február hó 15-én futották le a budai hegyekben a téli megbízhatósági motorkerékpárversenyt!

PUCH 250-es

t ú r a m o t o r k e r é k p á r

főlényesen győzött

és megverte az összes jóval nagyobb hengerűrtartalmú sologépeket is! Ez bizonyítja azt, hogy rossz utakon is

csak a PUCH motorkerékpár

az, amely egyedül megbízható!

Kérjen még ma árajánlatot!

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 9. sz.

Vérző szív. Jelentse örskihallgatáson, hogy áthelyezése óta sok idő telt el és a sorszámát az új kerületi parancsnokság még nem adta ki. Ezt ugyan alig hisszük, valószínűleg elkerülte az ön figyelmét, de ha így van is a dolog, nyugodtan előadhatja azt a kérését, hogy a sorszámát szeretné megtudni. Önnek az új kerületénél is 1929 január 5-i kelettel kellett pótsorszámot kapnia.

Igényjogosult. Éppen ez az egyik legfontosabb kérdés, ami még nincs tisztázva s amit most tárgyalnak. Ez az oka annak is, hogy az új igényjogosultsági törvény részletes ismertetésére még nem térhetünk rá, de reméljük, hogy néhány héten belül eldőlnek ezek a kérdések s akkor anúgy is nyomdába adjuk a már készenálló, de a fentiek szerint kiegészítésre szoruló kéziratot. Abból mindenről kellő tájékoztatást kap.

Határszéli örs. 1. Igen, ha egy éven belül helyhatóságilag igazolja, hogy tényleg ott telepedett meg véglegesen. 2. Olvassa el lapunk mai számában „Sukoró” jelígre küldött üzenetünket. 3. A legtisztességesebb helyen sem szabad a kardot letenni, ha az nyilvános hely. Billiárdozni is lehet kardosan, elvégre ez nem sport, ahol a kard a mozgást akadályozná.

1931. sz. Olvassa el lapunk legutóbbi számában „Szombathely” jelígre küldött üzenetünket.

Jövő. Lexikonrovatunkban kap választ.

38.103. Legutóbbi számunkban erre a jelígre küldött üzenetünkkel kapcsolatban utólag is sikerült adatokat kapnunk. A Topa-család címeres levele 1692 július 20-án kelt (Orsz. Levélt. Cath. Nob. Arm. Szabolcs 1725). Az 1754/55. évi országos nemesi összeíráskor a család Szabolcs vármegyében igazolta a nemességét. Leszármazása és címerpecsétje Pest vármegye levéltárában van.

Gyimes. A Nyut.-ban, illetve a nyomozókulcsban foglalt az a rendelkezés, hogy igazoltatás alkalmával az igazoltatott egyén nevét nem az ő jelenlétében kell a nyomozókulcsban keresni, nem vonatkozhatik olyan esetekre, amikor ezt nem lehet megtenni. Azért is van ott a „lehetőleg” szó. A csendőr azonban igyekezzék ezt a keresést, amikor csak lehet, mindig úgy eszközölni, hogy az érdekelt azt ne lássa. Nem lenne célszerű ugyanis, ha a bűnözők között köztudomásúvá válnék, hogy a csendőrök nyomozókulcsot hordanak maguknál, amelyben névszerint minden elfogandó egyént meg lehet találni, mert minden büntetettnek, aki ezt megtudja, első dolga lesz, hogy hamis nevet vesz fel, sőt erre a hamis névre esetleg igazolványokról is gondoskodik. Aki nem tudja, hogy a csendőrnél nyomozókulcs van, az pl. az országúton nyugodtan megmondja a csendőrnek az igazi nevét, még ha körözve van is, mert biztos benne, hogy a csendőr éppen az ő körözését úgysem tartotta meg a feiében. főleg, ha az már régebbi keletű. Ott, ahol nem lehet elkerülni, persze hogy előveheti a csendőr nyíltan is a nyomozókulcsot, de ahol lehet, tartsa azt titokban.

Debrecen. Igazolja helyhatósági igazolvánnyal, hogy febr. 1-én Debrecenben telepedett meg és a nyilvántartó gazdasági hivatal útján kéri a belügyminiszter úrtól (VI. b.) ennek megfelelően a lakbérkülönbözöt folyósítását. A rendelet azért vette alapul a levélben említett községet, mert az volt az utolsó szolgálati állomáshelye s más alap (bejelentés) rendelkezésre nem állott. Amennyiben csak a február 1-ét követő napokban költözött Debrecenbe, a debreceni lakbér nem illeti meg, megilleti azonban a májusi s a többi következő is, ha ugyan közben máshová nem költözik. Mindenesetre az említett úton a belügyminiszter úrtól kell kérni a magasabb lakbérosztály ak megfelelő lakbér folyósítását. Ez a rendelkezés az összes nyugállományúakra vonatkozik, akár meghatározott időre, akár idő meghatározása nélkül kerültek nyugállományba.

Athén 5. Meg kell várni, amíg az új igényjogosultsági törvény végrehajtási utasítása is megjelenik. Amíg azt nem látjuk, senkinek sem adunk ezzel kapcsolatban feltett kérdésekre választ. Milyen lehet, részletesen írunk erről a kérdésről. Ha még akkor is szükségesnek látná, ismételje meg annak idején a mostani kérdését.

N. S. remény. Használja fel egyszer a szabadságát és a testőrségi laktanyában személyesen jelenjék meg. Ez érdeklődés és egyben bemutatkozás, de nem szolgálati tartalommal s így a szolgálati utat ezzel nem mellőzi. A testőrségnél aztán bizonyos benyomásokat szereznek a bemutatkozóról s ezeket a benyomásokat felhasználják annak idején, amikor az illető felvételi kérvénye szolgálati úton jut el a testőrséghez. A megkívánt testmagasság 176 cm-nél kezdődik. A minősítésnek természetesen kiválónak kell lennie. Felvétel mindig van, ha fogyatékos van. A jelentkezőkről előjegyzést vezetnek s a fogyatékosok szerint hívják be őket. Most is van előjegyzett bőven. De ha nagy kedve van és alkalmasnak érzi magát erre a különleges szolgálatra, próbálja meg.

Ecsi és Petróczy tőrzsörmesterek, Szombathely. A januári példányaink az előfizetők állandó szaporodása miatt az utolsóig elfogytak, a lapot február 1-től küldjük. Az előfizetés is február 1-től számít.

Rendezés. A kért számokat elküldöttük, az önök fölöslegét kérjük hozzánk juttatni.

Orosztonyi örs. Ezekből a példányokból nem küldöttek be hozzánk fölösleget.

KÉZIRATOK.

931. Az elsőt röviden közölni fogjuk. „Csendőrnek szolgálatonkívüli magatartása” című nem sikerült. Inkább csak a műveltség általános hasznáról való fejtégetés. mint gyakorlati tanács, hogy mit csináljon a csendőr szolgálaton kívül, már pedig a cím után ezt kerestük.

Dr. K. D. Sorrendben közöljük, de várnunk kell vele, mert az utóbbi időben több hasonló tárgyú közleményt kaptunk.

Erdély. Az első részt közöljük. A második rész nem sikerült.

Beszéd. Többször kifejezésre juttattuk azt a véleményünket, hogy a csendőrnek nem áll jogában senkivel szemben elnézést gyakorolni vagy pedig „a körülmények mérlegelése után” a szabályok által előírt eljárástól eltérni. Ebben az esetben is két olyan szökevényről volt szó, akiket a járőrnek el kellett volna fognia vagy legalább is elő kellett volna vezetnie. Semmiesetre sem volt joguk tehát a csendőröknek ahhoz, hogy az elfogástól és elővezetéstől a saját felelősségükre eltekintsenek, ha az egyébként emberi szempontból még annyira indokolt vagy érthető lett volna is. Nagyon helyesen tették, hogy a két éhes embernek enni adtak, de mulasztásukat ez nem menti. Egvedül a bíróság vagy a hatóság joga, hogy méltánylást érdemlő körülményeket méltányoljon. Mi lenne, ha minden csendőr fel lenne hatalmazva arra, hogy futni hagyjon mindenkit, aki iránt egyénileg részvétet érez? Nem közölhető.

Cs. K., Veszprém. Sorban jön.

K. I. „Levél Erdélyből.” A vers nem sikerült. De azért mindenkit, akiről szó van benne, önt, a sófalvaiakat és a székelly testvéreket éltesse az űsten.

H. K. Kedves kis történet, szívesen közöljük.

Jóska. Hát hiszen nem mondjuk, igaza van: a Gy. Gy. Sz. akármelyik füzete jobban megfiatalítja azt, aki végigcsinálja, mint Steinach és Woronoff együttvéve. Gratulálunk az öreg baitársaknak, akik még mindig olyan jól bírják magukat, de miért írjuk ki ezt a Csendőrségi Lapokba?

Hegedű
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes legjobb hangszer, továbbá a legjobb rádiókészülékek csak itt a gyárban kaphatók.

Művészi javít, legjobb hurokat készít.
Arjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. azab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDVAR SZÁLLÍTÓ

ALAPITVA 1895
KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ARJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

Alföldi. Erről a tárgyról szívesen veszünk ismertető közleményt, de ne a már amúgy is megjelent rendeletet kérjük ismertetni, hanem annak az örsön való alkalmazását. A már amúgyis kiadott rendelet részletes ismertetése, jobban mondva megisméltése felesleges. Inkább arra kérünk útmutatást, hogy kell a rendeletet az örsökön gyakorlatilag végrehajtani s főleg, hogy mi a különbség az eddigi és az ezután követendő eljárás között. Ha be méltóztatik küldeni, mielőbb kérjük, mert most aktuális. A jeligét kérjük mindig megjelölni.

R. I., Bátaszék. Az első jönni fog, a második sem rossz, de nem nekünk való.

J. S. őrm., Szakály. Nagyon jó, közölni fogjuk.

Elmult nagy katonák. Gyenge históriák, mi sokkal jobbakat tudunk ezeknél. Egyik-másik — katonaszemmel nézve — nagyon naiv is. Nem közölhető.

Sz. V. Erről a fontos témáról szívesebben vettünk volna egy alaposabb és részletesebb tanulmányt, de azért ezt is közöljük, mert van benne megszívlelnivaló.

Jákó. Közölni fogjuk, mihelyt helyünk lesz reá.

B. B. szds., Szombathely. Közöljük. Állandó jeligét kérünk.

Kálmán. Mind a kettő jó és jönni fog. A második hosszú, törülni fog kelleni belőle, pedig nem szívesen tesszük, annyira jó.

Pista. Sablonos események, minden érdekesség nélkül. Jelentéktelen részletekről túlsokat ír s ezért ellaposodik. Nem közölhető.

Balaton XII. Nagyon ügyesen összeállította a kérdéseket és feleleteket. Bizonyára megvolt a munkájának az a haszna is, hogy Ön is jól eszébe véste a leírt szép mondatokat.

Dr. T. O., Cegléd. Közöljük, de máskor rövidebbeket kérünk.

1896. Van egy-két szépen csendülő sora, az egész azonban nem alkalmas a közlésre. Tessék talán többet beküldeni, lesz közöttük jó, úgy látjuk.

A. Z. Mint apróság jönni fog, de csak ha majd éppen ennyi helyünk akad.

B. I., Csurgó. Gyenge versek, az akvarell is dilettáns. Közlésre egyik sem alkalmas.

Háború a tengeren.

írta: B. BRAUN-VIMMER GYŐZŐ folyamőr-főkapitány.

(6)

Első közleményeimben már szó volt a torpedóról; a mondatokat szeretném még néhány megjegyzéssel kiegészíteni. Azt már tudjuk, hogy a torpedó szivaralakú, acélból készült, a víz alatt automatikusan járó és sűrített levegővel hajtott szerkezet, amelynek elülső végére robbanószerrel töltött kupak van erősítve. Szilárd tárgyhoz ütdése közben a töltet robban és hatalmas erejével az ellenálló tárgy felületét szétroncsolja, a hajó falán léket üt. A modern torpedó kb. 100 kg igen brizáns robbanóanyagot (előbb lögyapotot, ma már trinitrotoluol-ammonált vagy mást) robbant fel az ellenséges hajó víz-alatt fekvő részein, ahol a páncél már nem érvényesül teljes mértékben és ahol a hajó sérülése igen komoly következményekkel jár, mivel legtöbbnyire harcképtelenségét, ha nem is pusztulását okozza. A torpedót egy különleges szerkezetű, ágyúra emlékeztető kilövő készülékből sűrített levegő nyomásával vagy pedig puskaporral töltött töltények segítségével dobják ki, amint mondani szokás, „lanszírozzák”. Amint a torpedó a víz felületére esett, gépezete azonnal megindul és meghatározott irányban és vízmélységben előre hajtja. Egy újabb keletű torpedó 50—60 cm átmérőjű, 5—6 m hosszú és 80—90 km óránkénti sebességgel nyílegyenesen 8—10 km távolságra is elszalad. A torpedót a beállított mélységben víz-

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézet
BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.
(A keleti pályaudvar érkezési
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.— “
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18.50 “
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.50—25.— “
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt 7.60 “

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelle.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Lovascsendőrök tankönyve --- --- --- 2 P
Lóismeretek kézikönyve (kérdések és feleletek) 2 P
Nagybányai vitéz Horthy Miklós kor-
mányzó Úr ülő arcképe (36x56 kép 18x26cm) 2 P

Kapható:

Guzmits Ernő könyvkereskedésében

Cegléd, Rákóczi-utca 6.

A m. kir. csendőrség tagjai legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF

csendőrségi ruházati szaküzletében Bpest, VII., Károly király-út 5
Kedvező fizetési feltételek. Kérjen költség-
mentes vételkenyzer nélkül próbacsomagot!

Kérom
a címre
ügyelni!

Alpina

Svájci precíziós órák magyarországi képviselője:

VAJDA GÉZA

órásmeister és ékszerész, a pólai csász.
és királyi haditengerészek volt órása
Budapest, VI., Teréz-körül 31. — Telefon: Aut. 256—75.

Mindenféle különleges órák javításait szak-
szerűen eszközölöm
Postán beküldött javításokat jutányos árban
elkészítem

BÚTOR

leghosszabb részleire
Nemzeti Bútorház
Dohány-u. 46., Klauzál-u. sarok

Torpedó kihalászása.

Torpedó kilövése.

Ilyen hálóban akadt meg a háborúban a francia „Curie” nevű vízalattjáró naszád Póla bejáratánál és lett vergődése közben a védőütegek áldozata. Kiemelése után mi vettük szolgálatba és sikerült is vele hamarosan egy nagy francia hajón léket ütni; a háború későbbi folyamán vitéz személyzetével együtt az olasz part mellett egy robbanó aknában pusztult el.

Kövessünk észrevétlenül egy vízalattjáró naszádot a déli Adrián. A csendes vízfelületen fekszik most a jármű és vilamos telepeit tölti fel vízalatti útjaira; a gépek csendes bűgása hallatszik. Amerre a szem ellát, sehol nincs más, csak a késő délutáni naptól bearanyozott apró fodrai a tengernek; itt is, ott is egy-egy játszó delfin dugja ki a fejét kíváncsian a vízből. A telepek feltöltése után a naszád lassú járatban az Albán partvidék felé veszi útját. Jelentések szerint csapatszállítások folynak ott napok óta, az tehát most a kedvező vadászterület. Türelmes várás következik most, mint ahogy már hónapok és évek óta megszoktuk. A következő pillantás a látóhatár felé már új életet önt a személyzetbe; vékony füstszalag húzódik ott végig, itt-ott füstcsomók emelkednek fel az élesen megrajzolt vízvonál fölé. Hirtelen feléled bennük a vadász-szenvedély. Ugy látszik, több eilenséges

nyomással szabályozott kormánykészülék, a megkívánt egyenes irányban pedig a kilövésnél a belsejében mozgásba hozott pörgettyű tartja meg. Éppen bonyolult szerkezetére való tekintettel és mert igen érzékeny, gondos és körülményes karbantartást igényel annál is inkább, mert a tengervíz a rozsdaképződést fényesen tartandó síma felületén különösen előmozdítja, a torpedó belső szerkezete pedig nagyrészt sárgarézből vagy bronzból készül, előállításuk tehát igen költséges. Torpedóval rendszerint csak a kisebb, feldcritő torpedójárművek vannak felszerelve. Nagy hajókon is találunk ugyan néhány, a vízvonal alatt elhelyezett torpedólövőkészüléket, de csak azért, hogy különös véletlenek alkalmával kedvező távolságból a nagy hajó is lőhessen ki torpedókat ellenfelére. Ezeket a hajókon a torpedófelszerelés csak másodrendű fontossággal bír és csak ritkán alkalmazható.

Mivel a torpedó ma már nagy távolságból is váratlanul és igen súlyos következményekkel ható fegyver, az ellene való védekezés is — már régóta folyó próbálkozásokkal — különféle módszereket eredményezett. Régebbi időkben a hajókat az oldalukra erősített acélhálók kifeszítésével gondolták megvédeni. Eredménye azonban igen kétes értékű volt, mert hamarosan hálóvágókészüléket erősítettek a torpedó fejére, (z nyílást vágott az akadályt képező hálón s a torpedó mégis eljutott a hajótestig. Nagy hátrányuk volt a torpedóhálóknak az is, hogy kifeszítésük igen körülményes és időtrábló munkával járt, s amellet a hajót haladásában is nagyban akadályozták. Később nálunk már csak a kikötőkben veszteglő hajók állottak kifeszített torpedóhálókkal. A német haditengerészet tovább kitartott a hálók mellett. A skagerraki ütközetben majdnem katasztrófáját okozta az egyik csatacirkálónak a baloldalon leszakadt hálódarabja azáltal, hogy majdnem a hajócsavarokra tekerődött fel. Hosszabb ideig tartó mozdulatlanság a tűzharcban pusztulást jelent. Célszerűbben ma már nem a hajókon, hanem a riasztó torlaszok, aknavonalak stb. mellett s a kikötő bejáratainál alkalmazzuk a hálókat. Egy

Torpedótalálat.

THE CHAMPION angol kerékpárok

36 éve vezetnek a világon. Havi részlet 15-20 pengő — Sajátkészítményű
LANG-kerékpárok 180 pengő, havi felszereléssel, karbidlámpával. Összes kerékpáralkatrészek 30% árleszállítással. Külső gumi 5.40, belső gumi 1.50 pengő.

LANG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és guminyagkereskedés
Budapest, VIII., József-körút 41. — Alapítva 1899. — Árjegyzék 1000 képpel ingyen.

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek
kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOORITVA UTCA 2.

gyors járómű van együtt, mert a füstcsomók is gyorsan változtatják helyüket a távolban. Utjuk erre vezet, tehát eléjük! Eleinte teljes erővel a víz színén szaladhat a naszád, de amint a hajóárbocok kosarai az élesszemű megfigyelőkkel is feltűnnek a láthatáron, le kell merülni és észrevétlenül kell a hajók közelébe jutni. Még nem lehet megállapítani, hogy a közelgő járóművek mifélék; azt majd csak a hajótestek körvonala fogják megmutatni. Minden vízalattjáró naszádon megvan a hadihajók és jellegzetes kereskedelmi gőzösök árnyképeinek és egyéb fontos adatainak gyűjteménye. Így megvan a lehetőség, hogy egy hajó feltűnésekor annak valószínű gyorsaságára és nagyságára is lehessen következtetni. Különösen a hajó hosszúságát kívánatos tudni, mert ennek segítségével a távolságot is meg lehet határozni.

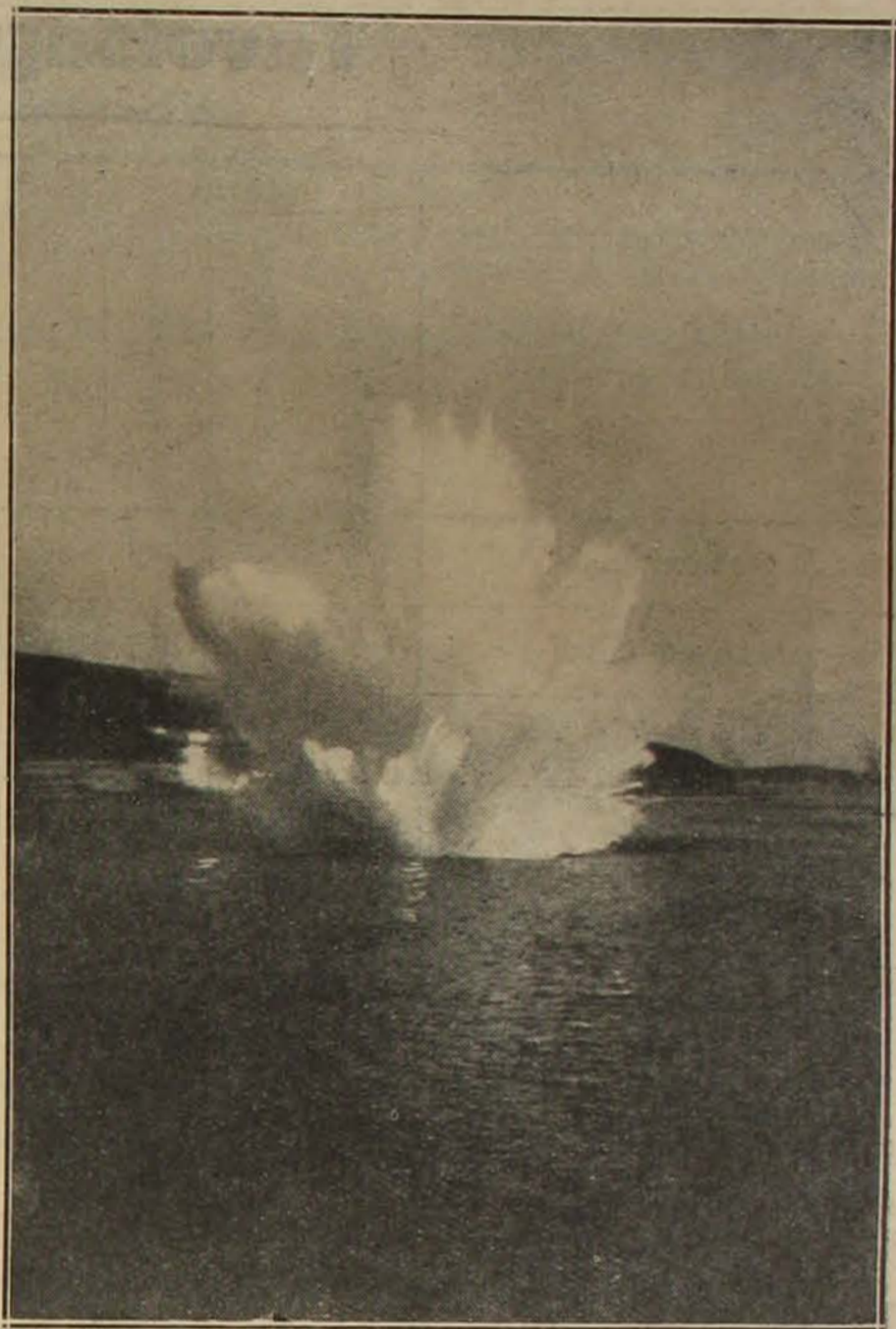
A kép tisztulni kezd; lassan irányt változtatnak a hajók. Most már pontosan fel lehet ismerni a közeledő csoport egyes hajóit. Elöl két alacsony, nyúlánk hadijárómű, utánuk három hatalmas csapatszállító oceanjáró gőzös, mindegyik két széles kéménnyel. Körvonalaik szerint újabb keletű francia segédcirkálók lehetnek; nyomukban még néhány torpedóromboló. Nagyon értékes szállítmány lehet, hogy ilyen elővigyázatosan őrzik. Az ellenséges kísérő torpedó járóművek idegesen, folyton irányt változtatva száguldoznak ide s tova, mint a felzavart méhek röpködnek a kaptárok körül. Tudják nagyon jól, hogy jelenlétük legjobban zavarja a vízalattjárók munkáját.

A naszád mindig közelebb jut a menethez. Észrevétlenül közeledik, csak a látócsöve (periszkópja) húz vékony vonalat a tenger felületén, más nem árulja el a közeledését. Ha sikerül még egy kilométerrel közelebb jutni, akkor megfelelő távolságba kerülhet a hajók vonalához. Vigyázat! Váratlanul az egyik teljes erővel száguldozó torpedóromboló egyenesen feléje tart! A látócsövet bevonva, gyorsan le a mélybe! Úgy látszik a támadó hajó mégsem vette észre, mert tovább szalad; Újból a felszínen és irányt tartva előre; a távolság megfelel: 900 méter; a közepén haladó gőzös épen a célvonalban, tehát: „Torpedót ki!” A járómű megrándul a lökéstől, amint a torpedó nyilegyenesen kifut; apró buborékok jelölik az útját, amint a cél fel törekszik. A mély csendet csak a motorok ütemes kattogása zavarja meg; a hajó belsejében izgatottan számlálják a másodperceket: 30, 40, 45 — most erős robbanás dörgése rázza meg a levegőt és a vizet. A naszád is megrázkódik, mintha irtóznék attól, ami most következik. A torpedó talált: az ellenség halálra van sebezve. Magasba kúszó lángoszlop villan föl az összeomló árbocok és kémények között; újabb tompa dörrenés nyomában hatalmas, gomolygó füst- és gőzfelhő takar el mindent. A hajó kazánjai robbantak szét. Többet már nem figyelhet meg a parancsnok, gyorsan el kell hagynia a pusztulás színterét, mert bosszút lihegve törnek elő a halálraszánt áldozat őrei. A naszád lemerül és utat keres magának a visszavonulásra. Jobbról-balról egy-egy bombarobbanás; mindig halkabban, amíg csend lesz megint. Újból felmerülve, a parancsnok a tengerre boruló éj sötétkék tinta színében már csak a hajótöröttek keresése közben felcsillanó fényzórók sugárkévéit látja messziről: a dráma utolsó fölvonását a tengeren. Ez a vízalattjárók háborúja.

VI.

A tengeren használt akna általánosságban vastlemezekből képezett hordószerű tartály, amely igen erősen ható robbanószerral van megtöltve. Arra szolgál, hogy a víz alatt robbanva pusztítson. Minden tengerészetben más és más szerkezetű, formájú és nagyságú aknákat gyártanak, de a céljuk mindenütt ugyanaz. A módszer, amely a robbanást előidézi, kétféle lehet: vagy azáltal történik a robbanás, hogy a hajótest vagy az egyéb elpusztítandó tárgy a kirakott aknát érinti — ezeket érintőaknáknak nevezzük; — vagy pedig a parton felállított és megfigyelő műszerekkel ellátott állomásokról közvetítve robbantják fel őket s ebben az esetben megfigyelt aknákról beszélünk.

Az érintőaknák gyújtása általában vagy mechanikai vagy vegyi úton történhetik és pedig mindkét esetben azáltal, hogy megérintésük következtében nyomban gyújtószerkezet lép működésbe, amely a töltet robbanását idézi elő és az érintő-tárgy szétrombolását okozza. Az aknához ütődő nagy hadihajó, ép úgy, mint torpedótalálat következtében, igen vitális sérülése-

Kistöltésű akna robbanása.

ket szenvedhet, ami által legtöbb esetben hosszú időre harc-képtelenné válik; aknára futott kisebb járóművek, mivel többnyire nincsenek elég ellenállóan építve, a legritkább esetben kerülnek el végpusztulásukat. Az érintő-aknákat rendszerint a megvédendő partok körül egyenletes vízmélységben a felszín alatt és egymástól egyenletes távolságközökben, sakktáblaszerűen, szokták kirakni. Így valószínű aknamezők képződnek, amelyek észre nem vehető módon száz halált rejtegetnek a víz alatt. Pólat a háborúban minden oldalról átkarolva, több mint 1500 érintőaknából alakult mező védte. Ha csak 150 kg-al számítjuk is egy akna töltését, úgy ez 225.000 kg robbanószert jelent, amely elegendő arra, hogy egy hegyet pillanatok alatt szétporlasszon.

A holdvilág besugározza a tengert, amely símán fekszik a kikötő előtt; csendes lélegzése csak kint a parton látszik, ahol felszíne lassan emelkedik és süllyed a kiálló sziklák között, amelyeket egyenlő időközökben fehér habbal mos végig gyengéden. Lassan, vigyázva egy hajó közeleg; tétován, mint a vad, amely mérges kígyót gyanít az erdő szélének kövei között. Ki tudja mi célból jön? Hirtelen megremeg a tenger, a mélységből felforr a víz és magasra szökik; a következő pillanatban tűz és láng festi veresre a szétporladó vizsugarakat. Egy villámlással és a víz alól jövő dörgéssel szétválik a hajótest, majd darabokra tépett részekben esik vissza a habzó örvénybe. Lassan megnyugszik és lecsillapul a felkavart elem, csak a szertesztet úszó fatörmelék árulja el a tragédiát. Az ellenséges hajó az aknamezőbe futott. A torpedót ezer veszély között vasidegzettell kell a golyózáporban néhány száz méterre az ellenséges hajó közelébe vinni; az akna alattomosan veszélyes fegyver ellenségnek-barátnak egyaránt; kezelése igen sok és nehéz áldozatot kívánt meg az elmúlt világháborúban is.

(Folytatjuk.)

HALÁSZ GYULA

úri szabósága és m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FÉLRMELET.
(Kir. bérpalota)

CSENDŐRSÉGI DOLMANYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE. — Tel.: Aut. 833-39. Alapítási év: 1915. Ezüstkoszorús mester.

Távolsági kimutatás.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

A községek és terep- tárgyak megnevezése	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	Leportyázásra szükséges idő pihenővel együtt	
	Szováta- fürdőtelep	Sükő község	Szarkakő	Budvár	Hargitta- erdőórlak	Ánát falu-híd	Bikafalva	Sükölak	Küküllő v. megálló	Kőkereszt	Athyha-dűllő	Fonyód-tanya		óra
k i l o m é t e r														
1 Csikszentimre	5·2	4·8	2·3	5·2	0·7	1·6	0·7	3·5	2·3	6·5	2·2	5·3		
2 Fonyód-tanya	4·8	6·3	4·2	4·3	3·1	1·2	3·8	2·5	2·8	3·2	3·7			30
3 Athyha-dűllő	6·8	8·2	5·3	1·6	2·3	5·6	2·1	4·6	6·2	3·1				
4 Kőkereszt	8	6·5	6·1	1·6	1	4·2	2·1	7·3	3·5					
5 Küküllő v. megálló	4	4·2	5·3	2·5	3·2	1·8	6·9	7·2						30
6 Sükölak	7	4·3	3·7	4·1	3·2	8·1	6·8							
7 Bikafalva	3	4·3	4·7	8·2	6·3	5·4								30
8 Ánát falu-híd	5	4·3	4·2	3·7	4·1									
9 Hargitta-erdőórlak	8·5	6·5	4·6	6·5										
10 Budvár	3·7	6·2	4·3											
11 Szarkakő	3	4·6												
12 Sükő község	5·5													

A fenti távolsági kimutatás alapján 27 órás őrjáratot kell összeállítani, úgy, hogy a nagypihenő Bikafalván legyen. Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: március 10. A helyes megfejtők között egy „Record” zseborát sorsolunk ki. Az eredményt március 20-iki számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 3. számunkban közölt „A csavargó halála” című pályázatunk helyes megfejtése a következő:

1. Kánya Ferenc (Bergl Amsel Izidor) ellen az 1921. évi III. t.-c. 1. §-ának 1. bekezdésébe ütköző, a 2. § 3. és 4. pontja szerint minősülő, az állam és társadalom törvényes rendjének felforgatására irányuló büntett gyanúja forog fenn, mert egy társadalmi osztály kizárólagos uralmának erőszakos létesítésére mozgalmat kezdeményezett. E mozgalommal összefüggően két külön bünteselekményt is követelt el, még pedig a Btk. 172. §-ába ütköző, az 1912: LXIII. t.-c. 19. §-a szerint büntetendő osztály ellen izgatás büntetést és a Btk. 191. §-ába ütköző vétséget a vallás szabad gyakorlása ellen.

2. Kövecses Lajost az 1921: III. t.-c. 1. §-ának 1. bekezdésébe ütköző, a 2. § 4. pontja szerint minősülő, az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló büntett gyanúja terheli, mert egy társadalmi osztály kizárólagos uralmának erőszakos létesítése végett mozgalmat kezdeményezett, s e mozgalommal összefüggően elkövette az 1913: XXI. t.-c. 3. §-ának 2. pontjába ütköző közveszélyes munkakerülés vétséget is, mert a Bergl Izidortól vett megbízáshoz képest kommunista-sejt szervezéssel foglalkozott, tehát munkakerülő életmódot folytatott, s e munkájáért pénzt kapván, adat van arra, hogy bünteselekmény elkövetéséből tartotta fenn magát.

3. Hóka Pál ellen az 1921: III. t.-c. 3. §-ába ütköző, az állam és társadalom erőszakos felforgatására irányuló vétség gyanúja forog fenn, mert hitelt érdemlően megtudta, hogy Kövecses Lajos kommunista, tehát az állam és társadalom

törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló mozgalmat szervez, s erről a hatóságnak nem tett jelentést.

Kánya Ferencet és Kövecses Lajost a Szut. 312. A. 1. pontjához képest el kell fogni.

Beérkezett 52 megfejtés. Leghelyesebben fejtette meg Császár Antal őrmester (Veszprém), övé az önborotváló készülék.

Helyesen fejtették meg még kis hibával a következők: Füleki József algy. (Toponár), Majoros Imre cs. (Tura), Pethő István őrm. (Várpalota), Balogh József őrm. (Demecser), Gábel Béla th. (Tatabánya), Gombos János őrm. (Orosháza), Szerdahelyi Elek őrm. (Szirák), Fischer Pál th. (Dunaharaszti), Bártfai Pál törm. (Nyiregyháza), Cseh Gábor cs. (Somoskőújfalu), Páli Sándor őrm. (Kapuvár), Apostol Lajos őrm. (Sárospatak), Járdánházy Gábor őrm. (Kunszentmiklós), Pál Lajos th. (Szent-tes), Tóth Miklós cs. (Sóstógyógyfürdő), Deák Kálmán cs. (Veszprém), Makra Mihály őrm. (Zsadány), Juhász József cs. (Pocsaj), Horváth János cs. (Nádasdladány), Hanczik Pál törm. (Orosháza), Balogh János I. őrm. (Toponár), Gévai János törm. (Sárbogárd), Farkas István törm. (Fertőrákos), Pályi Lajos cs. (Szirák), Kolozsvári Gyula th. (Szombathely), Kálmán Imre II. őrm. (Szombathely), Marton Mihály th. (Szombathely), Lakatos István őrm. (Szombathely), Csap Mihály őrm. (Szeghalom).

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzemvezető: Györy Aladár.